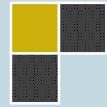

Izveštaj o radu Uprave za sprečavanje pranja novca za period od 1.1.2015. do 31.12.2015. godine

U Beogradu 28. marta 2016. godine
Uprava za sprečavanje pranja novca
Masarikova 2, 11000 Beograd

SADRŽAJ

UNAPREĐENJE SISTEMA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANjA TERORIZMA NA STRATEŠKOM NIVOU	4
Sprovođenje Nacionalne strategija za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2015 - 2019. godine.....	4
RAZVOJ SISTEMA NA ZAKONODAVNOM NIVOU (ZAKONI, PODZAKONSKI AKTI, SMERNICE, INDIKATORI).....	5
Zakon o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma	5
Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma	6
Preporuke za prijavljivanje sumnjivih transakcija za posrednike u prometu i zakupu nepokretnosti, računovođe i revizore, brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.....	7
Indikatori za prepoznavanje sumnjivih transakcija u vezi sa finansiranjem terorizma	7
Indikatori za prepoznavanje sumnje da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma kod preduzetnika i pravnih lica koja se bave pružanjem usluga prenosa novca za računovođe, revizore, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i posrednike u prometu i zakupu nepokretnosti	7
FINANSIJSKOBAVEŠTAJNI POSLOVI U 2015. GODINI.....	8
SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVnim ORGANIMA U REPUBLICI SRBIJI.....	9
Ministarstvo unutrašnjih poslova	10
Bezbednosno-informativna agencija	11
Vojno-bezbednosna agencija	11
Poreska uprava	12
Agencija za borbu protiv korupcije.....	12
Narodna banka Srbije	12
Agencija za privatizaciju	12
SARADNJA SA STRANIM FINANSIJSKOBAVEŠTAJNIM SLUŽBAMA.....	13
ANALIZA SUMNJIVIH TRANSAKCIJA	13
STRATEŠKE ANALIZE I DRUGA ISTRAŽIVANjA	16
NAJČEŠĆE PREPOZNATE TIPOLOGIJE PRANjA NOVCA U 2015. GODINI.....	16
Polaganje novca sumnjivog porekla na nerezidentne račune u Srbiji	16
Ugovor o poklonu i kupovina nepokretnosti prljavnim novcem.....	17
Izvlačenje sredstava sa računa pravnog lica po osnovu kamate od zajma.....	17
Privatizacija novcem nepoznatog porekla	17
Zloupotreba agenata za prenos novca u svrhu trgovine ljudima	18
Pranje novca preko povezanih pravnih lica	18
Pranje novca preko konsultantskih aktivnosti.....	19
Ubacivanje novca nepoznatog porekla u legalne novčane tokove kroz uplate pozajmica i pazara .	19
Ubacivanje novca nepoznatog porekla u finansijski sistem Republike Srbije kroz nekretnine i konsalting	19
Integracija novca nepoznatog porekla u finansijski sistem preko pozajmice između povezanih pravnih lica	20
UOČENI MOGUĆI NAČINI FINANSIRANjA TERORIZMA U 2015. GODINI	20
Prikrivanje stvarnog identiteta korisnika sredstava.....	20
Neosnovano dobijanje i korišćenje kredita i drugih pogodnosti	21
Zloupotreba stipendija u svrhu finansiranja terorizma	21
Prenos novčanih sredstava preko Srbije, a u cilju finansiranja terorizma	21
Zloupotreba preduzeća sa brzim obrtom kapitala u svrhu finansiranja aktivnosti koje se mogu vezati za terorizam	21
STUDIJE SLUČAJA U UPRAVI U 2015. GODINI	22
Studija slučaja broj 1: Investiranje kapitala sumnjivog porekla u obrtna sredstva	22

Studija slučaja broj 2: Integracija prljavog novca kroz uplate pozajmica i zajmova	23
Studija slučaja broj 3: Trgovina ljudima	24
Studija slučaja broj 4: Kupovina preduzeća u procesu privatizacije novcem nepoznatog porekla..	25
Studija slučaja broj 5: Neosnovano dobijanje kredita	26
Studija slučaja broj 6: Stipendije i finansiranje terorizma.....	27
Studija slučaja broj 7: Krijumčarenje ljudi	28
Studija slučaja broj 8: Trgovina narkoticima, krijumčarenje ljudi.....	28
Studija slučaja broj 9: Osnivanje pravnih lica u Republici Srbiji u cilju pranja novca	29
Sudija slučaja broj 10: Integrisanje, odnosno raslojavanje nelegalnog novca u legalne novčane tokove.....	30
TRENDOVI	30
NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA KOD RAČUNOVODA I REVIZORA	31
POSREDAN NADZOR U 2015. GODINI.....	33
NEPOSREDAN NADZOR	35
ODLUKE SUDA	36
SARADNJA IZMEĐU RELEVANTNIH ČINILACA NA NACIONALNOM NIVOU.....	39
Stalna koordinaciona grupa za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma	39
Postupanje po zahtevima Agencije za privatizaciju	39
AKTIVNOSTI U PROCESU PREGOVORA SA EVROPSKOM UNIJOM.....	39
Pregovaračko poglavlje 4 – slobodno kretanje kapitala	39
Pregovaračko poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbednost	40
Pregovaračko poglavlje 31 – Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika.....	41
MEĐUNARODNA SARADNJА.....	43
Aktivnosti u okviru Komiteta Manival Saveta Evrope	43
Peti krug evaluacije	43
Aktivnosti u okviru FATF	43
Aktivnosti u okviru Egmont grupe.....	44
Sporazumi o saradnji	44
OEBS.....	44
LJUDSKI RESURSI I OBUKA	46
RAZVOJ INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA.....	47
MATERIJALNO - FINANSIJSKI POSLOVI.....	48
IZAZOVI I PREPREKE U OSTVARIVANJU PLANOVA	49

UNAPREĐENJE SISTEMA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA NA STRATEŠKOM NIVOУ

Sprovodenje Nacionalne strategija za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2015 - 2019. godine

Vlada Republike Srbije je na sednici održanoj 31. decembra 2014. godine donela Nacionalnu strategiju za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma sa pratećim Akcionim planom za njeno sprovođenje.

Opšti cilj Nacionalne strategije jeste da kroz suštinsko jačanje pojedinih delova sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, ciljanim i osmišljenim merama, doprinese potpunoj zaštiti finansijskog sistema i privrede države od opasnosti koje uzrokuju pranje novca i finansiranje terorizma i širenje oružja za masovno uništenje, čime se jača integritet finansijskog sektora i doprinosi bezbednosti i sigurnosti.

U toku 2015. godine radilo se na sprovođenju aktivnosti iz Akcionog plana. Prilikom sprovođenja određenih aktivnosti iz Akcionog plana, nadležni organi su vodili računa o drugim inicijativama, procesima i planovima državnih organa, kao i objektivnim okolnostima, što je uslovilo potrebu za fleksibilnošću rokova za određene aktivnosti iz Akcionog plana. Od 109 aktivnosti iz Akcionog plana, ispunjeno je 22, delimično ispunjeno 39, a 48 je ostalo nerealizovano. Akcioni plan za 62 aktivnosti predviđa rok od 12 meseci, pri čemu je u referentnom periodu ispunjeno ili delimično ispunjena 61 aktivnost. S obzirom na aktuelne mere štednje, projektovane aktivnosti u oblasti unapređenja kapaciteta ili pojačavanja operativnih aktivnosti u izveštajnom periodu, nisu mogle biti sprovedene.

Neke od sprovedenih aktivnosti:

Projektna grupa sačinjena od predstavnika Uprave, Narodne banke Srbije (u daljem tekstu: NBS), predstavnika bankarskog sektora i Udruženja banaka Srbije sprovela je aktivnost 2.1.4.1. (izvršiti analizu postojećeg sistema interne kontrole i izveštavanja u bankama i izveštavanja Uprave za sprečavanje pranja novca (u daljem tekstu: Uprava) i po potrebi uticati na banke da taj sistem unaprede, izmađu ostalog preciznijim definisanjem internog sistema, kao i 2.1.4.2 (analiza položaja ovlašćenih lica i preciznije definisanje odgovornosti najvišeg rukovodstva banke po pitanju upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma). Analiza sadrži tri celine i to:

1. zaključci i preporuke projektne grupe koji su izvedeni imajući u vidu relevantne međunarodne standarde i pozitivnu praksu u domaćem bankarskom sektorу,
2. analiza stanja u oblasti prava, obaveza i ovlašćenja ovlašćenih lica, kao i sistema internog prijavljivanja sumnjivih transakcija je izvršena na osnovu datih odgovora na upitnik koji je dostavljen predstavnicima banaka;
3. analiza stanja sistema unutrašnje kontrole izvršavanja obaveza po Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni glasnik RS“, br. 20/09, 72/09, 91/10 i 139/14

- u daljem tekstu: Zakon) koja je, takođe, izvršena na osnovu datih odgovora na upitnik.

Sa ciljem da banke prihvate preporuke i preduzmu odgovarajuće aktivnosti koje bi dovele do unapređenja njihovog sistema upravljanja rizikom od pranja novca, organizovan je sastanak predstavnika Uprave, NBS i Udruženja banaka Srbije sa članovima izvršnih odbora banaka.

Aktivnost 1.1.1.1. (utvrditi metodologiju za redovno ažuriranje Nacionalne procene rizika svake dve godine), kao i 1.2.1.1. (utvrditi metodologiju za nacionalnu procenu rizika od finansiranja terorizma naročito vodeći računa o oblastima čija je ranjivost u smislu finansiranja terorizma prepoznata na međunarodnom nivou) sprovedla je radna grupa sačinjena od predstavnika NBS, Ministarstva unutrašnjih poslova, Bezbednosno-informativne agencije, Republičkog javnog tužilaštva, Odbora za komplajans u Udruženju banaka Srbije i Uprave.

RAZVOJ SISTEMA NA ZAKONODAVNOM NIVOU (ZAKONI, PODZAKONSKI AKTI, SMERNICE, INDIKATORI)

Zakon o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma

Zakon o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma („Službeni glasnik RS”, broj 29/15 – u daljem tekstu: Zakon) je donet 20. marta 2015. godine. Osnovni cilj donošenja Zakona je unapređenje borbe protiv terorizma ustanovljavanjem sistema preventivnih i represivnih mera protiv finansiranja terorizma kao prethodne neophodne faze u vršenju terorističkih akata. Naime, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija je doneo niz rezolucija kojima se propisuje primena represivnih mera protiv terorista, terorističkih organizacija i njihovih finansijera. Jedna od mera odnosi se na sprečavanje korišćenja imovine i sredstava terorista i njihovih finansijera i države su u obavezi da donešu propise kojima se reguliše ograničavanje raspolaganja imovinom i sredstvima koji se nalaze na teritoriji tih država.

Donošenjem ovog zakona se ispunjavaju odredabe Glave VII Povelje Ujedinjenih nacija, koja propisuje da su države članice OUN u obavezi da preduzimaju mere na sprovođenju rezolucija koje u okviru svojih ovlašćenja donosi Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija. Rezolucije kojima se propisuju mere za sprečavanje finansiranja terorizma i terorizma uopšte su: Rezolucija 1267 iz 1999. godine koja sadrži listu lica označenih od strane SB UN prema kojima se primenjuju navedene mere, Rezolucija 1373 iz 2001. godine, Rezolucije 1333 iz 2000. godine, 1363 iz 2001. godine, 1455 iz 2003. godine i druge. Zakon je usaglašen sa preporukama FATF koje su u februaru 2012. godine izmenjene i dopunjene, a njegove odredbe su uskladene sa Preporukom broj 6.

Zakonom se propisuju radnje i mere za ograničavanje raspolaganja imovinom označenih lica, nadležnost državnih organa za primenu tih mera, kao i prava i obaveze fizičkih i pravnih lica u primeni odredaba ovog zakona. Na osnovu Zakona Vlada utvrđuje listu označenih lica na osnovu:

- 1) lista označenih lica utvrđenih od strane Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih organizacija u kojima je Republika Srbija član;
- 2) na predlog nadležnih državnih organa, na osnovu *opravdanog uverenja* da je lice terorista, da finansira terorizam, da je uključeno u aktivnosti terorističke grupe ili vršenje terorističkog akta;
- 3) obrazloženog zahteva druge države.

Zakonom se predviđa obaveza *privremenog ograničavanja raspolaganja imovinom*, kao i obaveza provere, izveštavanja u slučaju kontakta pravnih ili fizičkih lica, u uspostavljanju poslovног odnosa ili vršenju svoje delatnosti, sa označenim licem, kao i razmene informacija između nadležnih organa za primenu ovog zakona.

U cilju sprovodenja odredbi Zakona 19. juna 2015. godine donesen je Pravilnik o načinu dostavljanja obaveštenja, informacija i podataka o označenom licu i njegovoj imovini („Službeni glasnik RS”, broj 53/15). Ovim pravilnikom uređuje se način dostavljanja Upravi za sprečavanje pranja novca: obaveštenja o označenom licu i njegovoj imovini od strane pravnih i fizičkih lica; informacija od strane organizacije nadležne za vođenje registra privrednih subjekata, udruženja, zadužbina, fondacija i od sudova i javnih beležnika; podataka o označenom licu i njegovoj imovini od strane državnih organa, organizacija i lica kojima su poverena javna ovlašćenja.

Vlada je na sednici održanoj 16. jula 2015. godine je donela rešenje kojim se utvrđuje lista označenih lica koja se donosi na osnovu liste koju je utvrdio Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija u skladu sa rezolucijama 1267(1999) i 1989 (2011). Ovo rešenje, u skladu sa zakonom, objavljuje se i na internet stranici Vlade Republike Srbije i Uprave za sprečavanje pranja novca, kao i u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma

Uprava je u toku 2015. godine intenzivno radila na izradi Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Tokom 2015. godine održano je nekoliko sastanaka sa obveznicima po Zakonu, na kojima su predstavnici svih zainteresovanih strana mogli da daju predloge i sugestije u cilju unapređenja pravnog okvira koji reguliše oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Republici Srbiji. Uprava je na svom sajtu objavila Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Na kraju predavanja pozivani su prisutni da dostave Upravi primedbe i eventualne sugestije u vezi sa odredbama važećeg Zakona kao i predloženih izmena. Takođe, pre izrade Nacrta, radna verzija teksta nacrta je stavljena na sajt Uprave i pozvana su lica iz finansijskog i nefinansijskog sektora da daju svoje primedbe i sugestije na tekst. Prihvatljivi predlozi su ušli u trenutnu verziju teksta. Relevantni organi Evropske komisije su izvršili analizu Nacrta zakona i dali svoje mišljenje sa komentarima i sugestijama, koje će poslužiti u daljem radu na ovom nacrtu.

Predviđenim izmenama postojeća zakonska rešenja bi se uskladila sa novim standardima u ovoj oblasti – 40 preporuka FATF (Financial Action Task Force) donetim u februaru 2012. godine. Takođe, pored navedenih preporuka, međunarodni pravni standardi kojima se radna grupa rukovodi prilikom najnovijih izmena i dopuna Zakona jeste Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta, i prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ, poznata i kao „Četvrta direktiva“.

Preporuke za prijavljivanje sumnjivih transakcija za posrednike u prometu i zakupu nepokretnosti, računovođe i revizore, brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Radna grupa, sastavljena od predstavnika Uprave, Komisije za hartije od vrednosti, Sektora tržišne inspekcije, kao i predstavnika privatnog sektora: brokersko-dilerskog društva, društva za reviziju, agencije za posredovanje u prometu i zakupu nepokretnosti, je izradila preporuka za prijavljivanje sumnjivih transakcija za posrednike u prodaji i zakupu nepokretnosti, računovođe i revizore kao i za brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva. Uprava je 11. septembra 2015. godine donela navedene preporuke, koje su objavljene na na zvaničnoj veb stranici Uprave.

Indikatori za prepoznavanje sumnjivih transakcija u vezi sa finansiranjem terorizma

Radna grupa, sastavljena od predstavnika Uprave, NBS, Poreske uprave, poslovnih banaka i pružalaca usluga prenosa novca u Srbiji, izradila je indikatore za prepoznavanje sumnjivih transakcija u vezi sa finansiranjem terorizma. Na zvaničnoj veb stranici Uprave je 24. marta 2015. objavljena izmenjena i dopunjena lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija u vezi sa finansiranjem terorizma. Obveznici su dužni da primenjuju ovu listu indikatora počev od 1. juna 2015. godine.

Indikatori za prepoznavanje sumnje da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma kod preduzetnika i pravnih lica koja se bave pružanjem usluga prenosa novca za računovođe, revizore, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i posrednike u prometu i zakupu nepokretnosti

Radna grupa, sastavljena od predstavnika Uprave, Komisije za hartije od vrednosti, Sektora tržišne inspekcije, kao i predstavnika privatnog sektora: brokersko-dilerskog društva, društva za reviziju, posrednika u prometu i zakupu nepokretnosti, je izradila indikator za prepoznavanje sumnje da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma za računovođe, revizore, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke koje imaju dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i posrednike u prometu i zakupu nepokretnosti. Uprava je 11. septembra 2015. godine donela navedene indikatore, koje su objavljeni na na zvaničnoj veb stranici Uprave.

FINANSIJSKO-INFORMACIONI POSLOVI U 2015. GODINI

U Upravi za sprečavanje pranja novca finansijsko-informacioni poslovi vrše se u Odeljenju za saradnju sa drugim državnim organima i Odeljenju za analitiku i finansijsko-informacione poslove.

U toku 2015. godine, u Upravi je postupano po ukupno 1.109 predmeta: 983 novih analitičkih predmeta na inicijativu drugih državnih organa, nadzornih organa, zahteva stranih finansijskoobaveštajnih službi i na osnovu analize sumnjivih i gotovinskih izveštaja obveznika, i 126 predmeta koji su otvoreni prethodnih godina (nove informacije i podaci za lica koja su već bila predmet rada u Upravi).

Najveći broj zahteva za dostavu podataka upućenih od državnih organa odnosio se na sumnju da su izvršena sledeća prethodna krivična dela: poreska utaja, zloupotreba ovlašćenja u privredi, zloupotreba odgovornog lica, nedozvoljen prelazak preko državne granice i trgovina ljudima, neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, razne vrste prevara, terorizam i finansiranje terorizma.

Kod najvećeg broja predmeta sumnja se u ekonomsku opravdanost izvršenja transakcija, poreklo sredstava koja se uplaćuju na račune, fiktivan promet roba i usluga, simulovane pravne poslove.

Veliki broj predmeta je analiziran zbog sumnje u simulovane poslovne odnose tj. prenose novca po fiktivnim osnovama. Često se radi o uplatama gotovine nepoznatog porekla koje fizička lica vrše na račune pravnih lica, koje zatim prate prenosi novca između dva ili više često povezanih pravnih lica. Krajnji cilj ovakvih poslovnih odnosa je unos gotovine sumnjivog porekla u legalne novčane tokove. Primera radi, u prethodnoj godini uočeno je da se često od strane obveznika ka sumnjive aktivnosti prijavljuju značajne uplate pozajmica osnivača za likvidnost u korist pravnih lica registrovanih za građevinsku delatnost.

Veliki broj zahteva državnih organa upućenih Upravi odnosio se i na zloupotrebe položaja odgovornih lica u preduzećima od strane direktora i izvlačenje sredstava iz preduzeća. Tako pribavljena sredstva se zatim, najčešće, koriste za lične potrebe fizičkih lica.

Zbog aktuelne migrantske krize u svetu i kretanja migranata u značajnom broju kroz Republiku Srbiju, velika pažnja se posvećuje i praćenju transakcija koje ta lica vrše prelazeći našu teritoriju. Naime, zbog opasnosti od mogućih terorističkih aktivnosti i finansiranja istih, kao i krijumčarenja ljudi i trgovine ljudima, sa posebnom pažnjom i hitnoću analiziraju se transakcije lica koja se dovode u vezu sa tzv. kritičnim područjima.

SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVnim ORGANIMA U REPUBLICI SRBIJI

Tužilaštva

Nadležna tužilaštva su u toku 2015. godine Upravi uputila 26 zahteva.

Tužilaštvo	Broj zahteva
Tužilaštvo za organizovani kriminal	8
Viša tužilaštva	16
Osnovna tužilaštva	2

Obrazloženje sumnje u pranje novca najčešće se vezuje za krivična dela zloupotrebe službenog položaja, prevarne radnje, zloupotrebe prilikom privatizacije, nemamenosko trošenje sredstava, pronevere, trgovinu ljudima, trgovinu narkoticima, falsifikovanje, sve oblike organizovanog kriminala i drugo.

Uprava svoje predmete prosleđuje nadležnim tužilaštima shodno potpisanim Sporazumu sa Republičkim javnim tužilaštvom od 22. januara 2014. godine. U toku 2015. godine Uprava je prosledila informacije nadležnim tužilaštim za 58 predmeta.

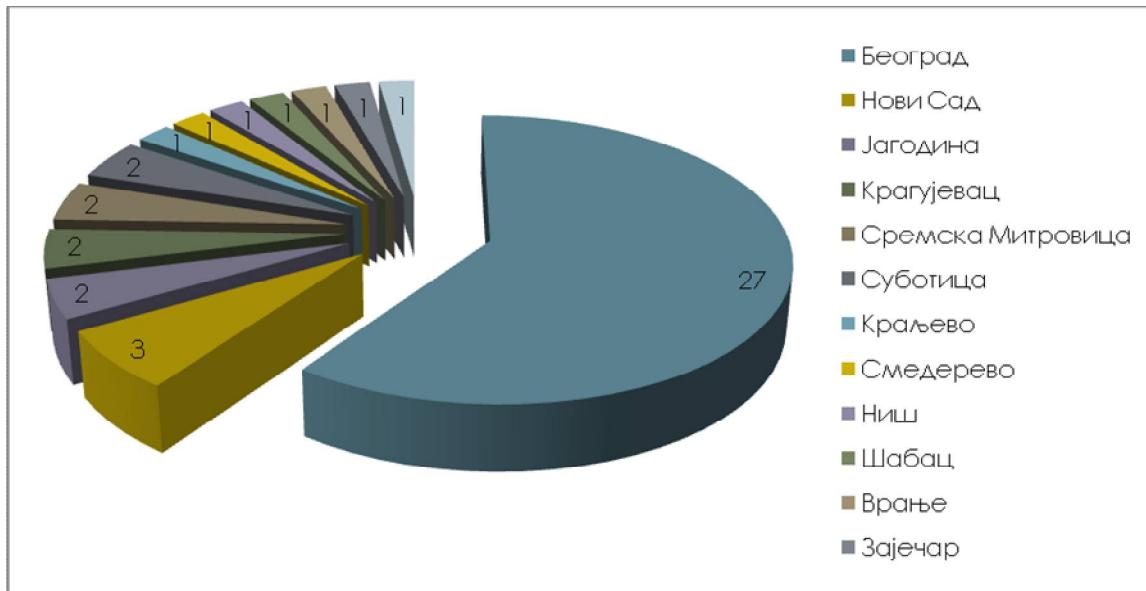
Tužilaštvo	Broj prosleđenih informacija
Tužilaštvo za organizovani kriminal	11
Viša tužilaštva	45
Republičko javno tužilaštvo	2

Najveći broj analiza i informacija o sumnji u aktivnosti koje ukazuju na pranje novca ili finansiranje terorizma prosleđen je Višem javnom tužilaštvu u Beogradu, ukupno 27 predmeta, zatim Višem javnom tužilaštvu u Novom Sadu 3 predmeta, Višim javnim tužilaštima u Jagodini, Kragujevcu, Sremskoj Mitrovici, Subotici po 2 predmeta, dok je Višim tužilaštima u Kraljevu, Nišu, Smederevu, Šapcu, Vanju, Zaječaru i Zrenjaninu prosleđen po 1 predmet.

Regionalna raspoređenost prosleđenih informacija po tužilaštima prikazana je u tabeli i grafiku koji sledi.

Više javno tužilaštvo	Broj prosleđenih informacija
Beograd	27
Novi Sad	3
Jagodina	2
Kragujevac	2
Sremska Mitrovica	2
Subotica	2
Kraljevo	1
Smederevo	1
Niš	1

Šabac	1
Vranje	1
Zaječar	1
Zrenjanin	1

U najvećem broju slučajeva informacije su tužilaštima prosleđene zbog sumnje u simulovane pravne poslove, korupciju, trgovinu narkoticima, trgovinu ljudima, falsifikovanje poslovne dokumentacije, razne vrste prevara i veze sa već poznatim kriminalnim grupama u Republici Srbiji.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u 2015. godini Upravi uputilo 400 zahteva. Od ukupnog broja zahteva Ministarstva unutrašnjih poslova, od strane Uprave kriminalističke policije upućeno je ukupno 83 zahteva. Na zahtev državnih organa pored provera iz raspoloživih baza Uprave (baze gotovinskih i sumnjivih transakcija), prikupljeni su podaci o prometima po računima (u proseku za period od 8 godina), prenosu novca putem agenata za prenos novca i podaci iz inostranstva od drugih finansijskoobaveštajnih službi preko EGMONT grupe.

Policijske uprave su Upravi direktno uputile 31 zahtev. U predmetima gde su razmenjivani podaci sa policijskim upravama, provere su vršene najčešće zbog sumnje u zloupotrebu ovlašćenja u privredi, poresku utaju, prevare i simulovane pravne poslove.

Jedan broj zahteva koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova uputilo Upravi, u vezi je sa radom radnih grupa i odnosio se na predmete gde je bilo potrebno veoma hitno izvršiti provere za veliki broj povezanih fizičkih i pravnih lica i analizirati promete po njihovim računima otvorenim u svim poslovnim bankama na teritoriji Republike Srbije (trenutno je 29

banaka). Zbog hitnosti i ozbiljnosti predmeta podatke je bilo potrebno obraditi u veoma kratkom periodu (najčešće 48 sati). Naime, u novembru i decembru 2015. godine Upravi je od strane Ministarstva unutrašnjih poslova bilo upućeno 11 zahteva u kojima je tražena hitna analiza. Ovi zahtevi su se uglavnom odnosili na sumnju u koruptivna krivična dela i pranje novca.

Jedinica za finansijske istrage Ministarstva unutrašnjih poslova je u toku 2015. godine Upravi uputila ukupno 286 zahteva u kojima je po zahtevu u proseku tražena proveraza 15 fizičkih lica. Najveći broj zahteva upućen je zbog sumnje u pranje novca koje se dovodi u vezu sa prethodnim krivičnim delima kao što su: prevara, poreska utaja, proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, zloupotreba položaja odgovornog lica i trgovina ljudima.

U toku analize sumnjivih transakcija koje su prijavljene od strane obveznika, Uprava je Ministarstvu unutrašnjih poslova uputila 108 zahteva u kojima su im dostavljeni podaci ali u isto vreme i tražene informacije o krivičnim delima, vezama sa kriminalnim grupama u Republici Srbiji i svim drugim operativnim podacima sa kojima raspolažu. Aktivnosti lica koja su bila predmet analize ukazivala su na sumnju u legalno poreklo sredstava, trgovinu narkoticima, prevarne radnje, zloupotrebe položaja odgovornih lica, trgovinu ljudima, finansiranju terorizma, manipulacije hartijama od vrednosti i drugo.

Bezbednosno-informativna agencija

U toku 2015. godine Bezbednosno-informativna agencija je Upravi uputila ukupno 39 zahteva gde je bilo potrebno pored raspoloživih baza proveriti i promete po računima, najčešće za period od 2 godine. Najveći broj razmenjenih informacija odnosio se na sumnju u trgovinu narkoticima, trgovinu ljudima, finansiranje terorizma, vezu sa kriminalnim organizacijama, transfere novca sumnjivog porekla na račune u Republici Srbiji i falsifikovanje identifikacionih dokumenata od strane fizičkih lica.

Takođe, nakon izvršenih analiza sumnjivih transakcija Uprava je Bezbednosno-informativnoj agenciji na dalju nadležnost prosledila ukupno 51 informaciju, sa zahtevom da nas o rezultatima izvršenih provera povratno obaveste. Najčešće se radilo o stranim državljanima koji poseduju račune ili vrše transakcije u poslovnim bankama u Srbiji, a za čije se aktivnosti može sumnjati da su vezana za trgovinu ljudima, narkoticima, prevare i finansiranje terorizma.

Usled velike migrantske krize, učestale su i prijave sumnjivih transakcija od strane agenata za prenos novca. Sve takve transakcije su zbog sumnje u finansiranje terorizma ili trgovinu ljudima prosleđene Bezbednosno-informativnoj agenciji.

Vojno-bezbednosna agencija

Vojno-bezbednosna agencija je u toku 2015. godine Upravi uputila 5 zahteva zbog sumnje u neregularnu trgovinu oružjem, korupciju i finansiranje terorizma.

Takođe, Uprava je na svoju inicijativu, a u svrhu dodatnih provera, Vojno-bezbednosnoj agenciji prosledila 2 dopisa. U konkretnim slučajevima se radilo o aktivnostima kod kojih se sumnja da sredstva potiču iz nelegalne trgovine oružjem.

Poreska uprava

U 2015. godini Poreska uprava, Sektor poreske policije je Upravi uputila 4 zahteva za dostavu podataka, dok je Uprava uputila 77 zahteva Poreskoj upravi radi provera iz njihove nadležnosti. Zahtevi Uprave za sprečavanje pranja novca najčešće su se odnosili na sumnju da se vrše simulovani pravni poslovi sa ciljem izvlačenja gotovine sa računa pravnih lica, a u cilju izbegavanja plaćanja poreskih obaveza. Jedan deo zahteva Uprave odnosio se i na povraćaje pozajmica osnivača za likvidnost za koje se sumnja da nisu bile ni izvršene.

Na osnovu potpisanih Procedura rada između Uprave za sprečavanje pranja novca i Poreske uprave, Sektora poreske policije u Upravi je otvoreno 3 predmeta kod kojih se analiziraju prometi po računima predmetnih lica kako u zemlji tako i u inostranstvu kao i drugi podaci pribavljeni od stranih finansijskoobaveštajnih službi.

Agencija za borbu protiv korupcije

Koruptivna krivična dela su prema Nacionalnoj proceni rizika okarakterisana kao visokorizična dela za pranje novca.

Agencija za borbu protiv korupcije je u toku 2015. godine Upravi uputila 17 zahteva koji su se odnosili na sumnju u nesrazmeru primanja i imovine funkcionera i povezanih lica koja je prijavljena Agenciji, kao i u poreklo sredstava kojima se finansiraju političke partije.

U cilju utvrđivanja porekla imovine i novčanih sredstava lica koja su predmet provera u Upravi, Agenciji su upućena 2 zahteva.

Narodna banka Srbije

Narodna banka Srbije je u toku 2015. godine u skladu sa tačkom 6. Sporazuma o saradnji u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, zaključenim između NBS i Ministarstva finansija-Uprave za sprečavanje pranja novca, Upravi uputila 5 zahteva za proveru podataka koji su se odnosili na prijavljene transakcije obveznika (broj i kvalitet prijavljenih sumnjivih i gotovinskih transakcija).

Agencija za privatizaciju

U skladu sa članom 13. stav 1. Zakona o privatizaciji („Sl. glasnik RS“ br. 83/14 i 46/15), Agencija za privatizaciju je u 2015. godini uputila 46 zahteva u kojima je od Uprave traženo mišljenje u vezi sa kupcima privrednih subjekata u procesu privatizacije.

SARADNJA SA STRANIM FINANSIJSKOBAVEŠTAJnim SLUŽBAMA

U toku 2015. godine Uprava je odgovorila na 100 zahteva stranih finansijskoobaveštajnih službi. Zahtevi su se uglavnom odnosili na državljane Republike Srbije sa računima u inostranstvu za koje se sumnja u vezu sa kriminalnim grupama ili kriminalnim aktivnostima, kao i na strane državljanke koji imaju račune u poslovnim bankama u Srbiji ili su učesnici u kriminalnim aktivnostima u Srbiji.

U istom periodu Upravi je od strane finansijskoobaveštajnih službi drugih zemalja dostavljeno 10 spontanih informacija koje se najčešće odnose na sumnjive aktivnosti fizičkih ili pravnih lica iz Republike Srbije, a koja poseduju otvorene račune kod banaka u inostranstvu. Kao spontane dostavljene su i informacije o pravnim licima iz inostranstva koje kod banaka u Srbiji imaju otvorene račune za koje se sumnja da služe za prikrivanje nelegalno steklenih sredstava u inostranstvu.

Uprava je, u toku rada po analitičkim predmetima, stranim finansijskoobaveštajnim službama uputila ukupno 134 zahteva. Zahtevi su se najvećim delom odnosili na nerezidente koji imaju račune ili poslovne aktivnosti u Srbiji, a zbog sumnje u poreklo sredstava ili poslovne aktivnosti istih. Takođe, deo zahteva upućen je stranim finansijskoobaveštajnim službama u cilju identifikovanja imovine domaćih lica u inostranstvu.

Uprava je u toku 2015. godine stranim finansijskoobaveštajnim službama prosledila ukupno 3 spontane informacije koje su se odnosile na nerezidente, njihove poslovne aktivnosti ili novčana sredstva u Republici Srbiji.

Najviše informacija razmenjeno je sa državama u okruženju: Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Bugarska i Mađarska. Prepiska sa drugim finansijskoobaveštajnim službama se uglavnom odnosila na transfere sredstava sa ili na račune fizičkih lica za koje ne postoji jasna svrha izvršenja.

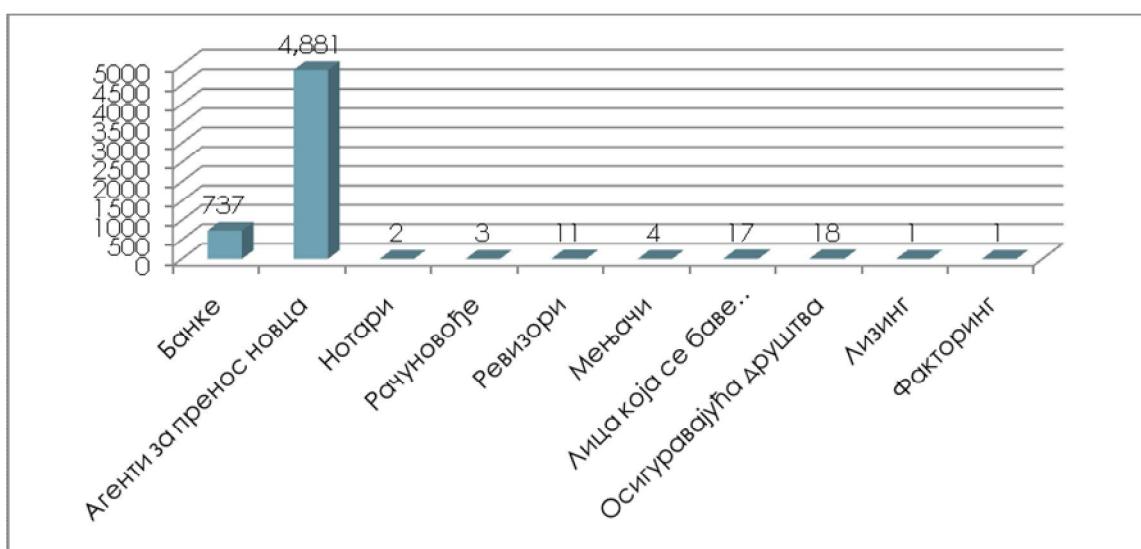
	Zahtevi stranih FOS	Zahtevi Uprave
Bosna i Hercegovina	6	12
Crna Gora	11	8
Slovenija	6	7
Bugarska	6	4
Mađarska	7	4

ANALIZA SUMNjIVIH TRANSAKCIJA

U toku 2015. godine obveznici su Upravi prijavili ukupno 5.674 sumnjivih transakcija, odnosno aktivnosti.

Pregled prijavljenih sumnjivih transakcija po obveznicima prikazan je u tabeli i grafikonu koji slede.

Obveznici	Broj prijavljenih sumnjivih transakcija/aktivnosti
Banke	737
Agenti za prenos novca	4.881
Notari	2
Računovode	3
Revizori	11
Menjači	4
Lica koja se bave poštanskim saobraćajem	17
Osiguravajuća društva	18
Lizing	1
Faktoring	1

Kao što se iz gore priloženog grafičkog prikaza može videti, najveći broj sumnjivih transakcija u 2015. godini prijavili su agenti za prenos novca i banke.

Sveobuhvatna obrazloženja da se u prijavljenim transakcijama radi o sumnji u pranje novca ili finansiranje terorizma dostavljaju banke koje pored objašnjenja sumnje za konkretnu transakciju dostavljaju i opširne informacije o aktivnostima prijavljenih lica koje su prethodile samoj prijavi. Od ukupno prijavljenih sumnjivih transakcija od strane banaka (737 transakcija) 152 transakcije je ostalo u Upravi na praćenju, dok su ostale prosleđene drugim nadležnim državnim organima u Republici Srbiji na dalje postupanje.

Sve transakcije koje su agenati za prenos novca prijavili Upravi kao sumnjive (4.881 transakcija) prosleđene su drugim državnim organima na dalje postupanje.

Učesnici u transakcijama koje su u Upravi ostale na praćenju, tj. gde nema dovoljno podataka koji potkrepljuju sumnju u pranje novca ili finansiranje terorizma, i dalje se prate i nakon prijavljenih novih gotovinskih ili sumnjivih transakcija, ponovo analiziraju i procenjuju.

Aktivnosti koje su najčešće od strane obveznika prijavljivane kao sumnjive su: poreska utaja, unos novca nepoznatog porekla u finansijski sistem Republike Srbije, falsifikovanje ličnih identifikacionih dokumenata, zloupotrebe položaja odgovornih lica u pravnim licima, sumnjive kupovine pravnih lica, sumnjiva upotreba odobrenih kredita od strane fizičkih lica, finansiranje terorizma kroz humanitarne organizacije i drugo.

Kao i prethodnih godina poreska utaja je i dalje najzastupljenije krivično delo koje je od strane obveznika prepoznato u prijavljenim sumnjivim transakcijama. Najčešće se radi o simulovanim pravnim poslovima koje za cilj imaju izvlačenje gotovine sa računa pravnih lica ili transakcije kod kojih se sumnja u poreklo sredstava, kao što su uplate pozajmica za koje se na osnovu dodatnih analiza može zaključiti da ne potiču od legalog poslovanja fizičkog lica koje iste uplaćuje.

Veliki broj transakcija odnosi se i na različite vrste prevara (falsifikovanje dokumentacije, falsifikovanje ličnih isprava, zloupotrebe platnih kartica).

Trgovina robe na crno i dalje je veoma „aktuelna“ u Republici Srbiji. Lica uvoze i prodaju robu za gotovinu, bez evidentiranja u poslovnim knjigama, a plaćanja za uvezenu robu se vrše alternativnim načinima izbegavajući bankarski sektor (npr. koristeći agente za prenos novca). Roba koja se prodaje na crno se plaća dobavljačima i kao pomoć porodici.

Primećene su i učestale poslovne aktivnosti humanitarnih organizacija sa sedištem u područjima koja su procenjena kao rizična za finansiranje terorizma u Republici Srbiji. Postoji sumnja da se navedene organizacije zloupotrebjavaju u svrhu finansiranja i obuke potencijalnih terorista.

Tokom analize sumnjivih transakcija uočena je tendencija da nerezidenti koji nemaju poslovnu aktivnost u Republici Srbiji u sve većem broju otvaraju račune u poslovnim bankama u Srbiji. Po navedenim računima se iz inostranstva po različitim osnovama transferišu značajna novčana sredstva bez jasnog dokaza o poreklu i krajnje namene istih.

Takođe, u 2015. godini banke su Upravi prijavile 10 planiranih, odnosno najavljenih a ne izvršenih transakcija, odnosno onih transakcija koje još uvek nisu bile izvršene u trenutku prijave Upravi, a na osnovu do tada raspoloživih podataka formirana je sumnja u pranje novca. Kod takvih transakcija se uglavnom radilo o pokušaju lica da u finansijski sistem Republike Srbije ubace novčana sredstva velikih iznosa. Kao svrhu planiranih transfera lica su navodila investicije u Srbiji, bez konkretnih obrazloženja o čemu se tačno radi.

Zbog sumnje u finansiranje terorizma banke su u 2015. godini Upravi prijavile 4 transakcije.

Što se prijava sumnjivih transakcija od strane agenata za prenos novca tiče, one se uglavnom odnose na lica, strane državljanе, koji potiču iz rizičnih područja za finansiranje terorizma (Sirija, Saudijska Arabija, Pakistan, Avranistan i dr.). Transakcije koje se obavljaju preko agenata za prenos novca se vrše u malim pojedinačnim iznosima i kod istih mogu se uočiti pojedina lica koja vrše uslužno polaganje ili podizanje gotovine za više lica.

Važno je napomenuti da je korišćenje usluga agenata za prenos novca od strane državljana Republike Srbije, u poslednjih nekoliko meseci, u značajnom porastu. Najčešće se radi o primanju sredstava od rođaka koji rade u inostranstvu.

Usluge agenata za prenos novca mogu se zloupotrebiti i u svrhu plaćanja robe od strane vlasnika nekih pravnih lica. Ovakve transakcije za posledicu imaju poresku utaju i pranje novca.

STRATEŠKE ANALIZE I DRUGA ISTRAŽIVANJA

Pored rada na konkretnim predmetima u 2015. godini u Odeljenju za saradnju sa drugim državnim oranima i Odeljenju za analitiku i finansijskoinformacione poslove vršene su sledeća istraživanja i strateške analize:

- Analiza rada banaka na poslovima za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;
- Analiza transakcija vršenih preko agenata za prenos novca, a zbog sumnje u finansiranje terorizma i trgovinu ljudima;
- Analiza gotovinskih transakcija na osnovu kriterijuma koji ukazuju na poresku utaju i pranje novca;
- Analiza tokova novca preko uvoznih faktura;
- Pranje novca kroz investiranje u nekretnine;
- Pranje novca kroz trgovinu zlatom i drugim dragocenim metalima;
- Elektronsko bankarstvo i elektronski novac kao rizične oblasti za pranje novca i finansiranje terorizma;
- Kontinuiran rad na novim metodologijama i tipologijama koje se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma.

NAJČEŠĆE PREPOZNATE TIPOLOGIJE PRANJA NOVCA U 2015. GODINI

Polaganje novca sumnjivog porekla na nerezidentne račune u Srbiji

U cilju prikrivanja stvarnog porekla gotovine, stranci vrlo često gotovinu fizički unesu u Republiku Srbiju. Na granici gotovinu prijave i dobiju zapisnik o unosu sredstava. Navedena sredstva uplaćuju na svoje nerezidentne račune u poslovnim bankama u Republici Srbiji. Ovako formirana sredstva se koriste za plaćanja pomoću platnih kartica.

Ugovor o poklonu i kupovina nepokretnosti prljavim novcem

Lice iz kriminalnog miljea želi da kupi određenu nepokretnost, ali da pri kupovini izbegne bankarski sektor. Pomenuto lice sa vlasnikom nekretnine zaključuje ugovor o poklonu, dok kupoprodajnu cenu isplaćuje vlasniku u gotovini, novcem stečenim nelagalnim aktivnostima.

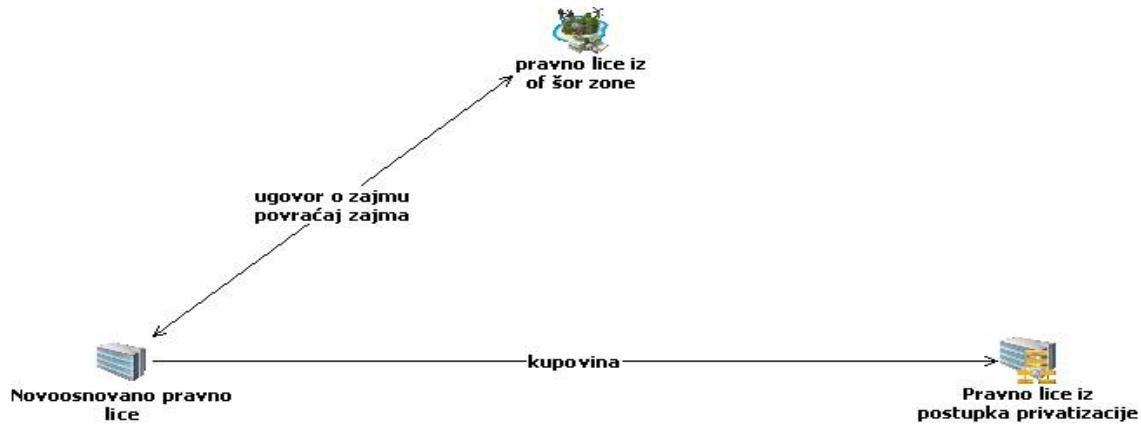
Izvlačenje sredstava sa računa pravnog lica po osnovu kamate od zajma

Vlasnik pravnog lica daje zajam svom pravnom licu za kupovinu opreme. Ugovorom o zajmu je dogovorena izuzetno visoka kamata. Pravno lice lice na mesečnom nivou transferiše sredstva na račun vlasnika na osnovu isplate kamate, dok se glavnica ne vraća.

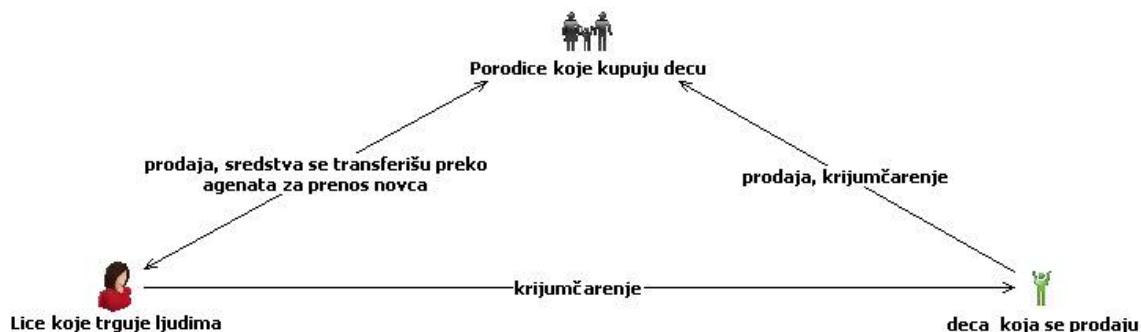
Privatizacija novcem nepoznatog porekla

Novoosnovano pravno lice u postupku privatizacije kupuje privredni subjekat. Sredstva za kupovinu obezbeđuje na osnovu Ugovora o zajmu sa pravnim licem sa of-šor destinacije (off-shore). Navedena sredstva po osnovu Ugovora o zajmu su u kratkom vremenskom periodu vraćena pravnom licu sa of-šor destinacije (off-shore).

Zloupotreba agenata za prenos novca u svrhu trgovine ljudima

Fizičko lice se bavi trgovinom ljudimakoristeći njihovu tešku socijalnu ili zdravstvenu situaciju. Nelegalno ih prebacuje preko granice, dok sredstva od prodaje dobija preko agenata za prenos novca.

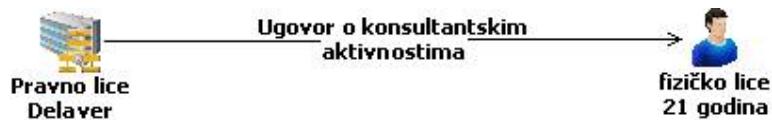
Pranje novca preko povezanih pravnih lica

Više pravnih lica povezanih vlasničkom i upravljačkom struktukom, takozvane majke i čerke firme, koriste jednu firmu „kao bojler“, vršeći ekonomski nelogične transakcije.

Pranje novca preko konsultantskih aktivnosti

Privredno društvo registrovano na off shore zoni transferiše značajna sredstva po osnovu pružanja konsultantskih uslugana račun nerezidentog fizičkog lica, a sredstvima raspolaže ovlašćeno lice po računu koje je rezident.

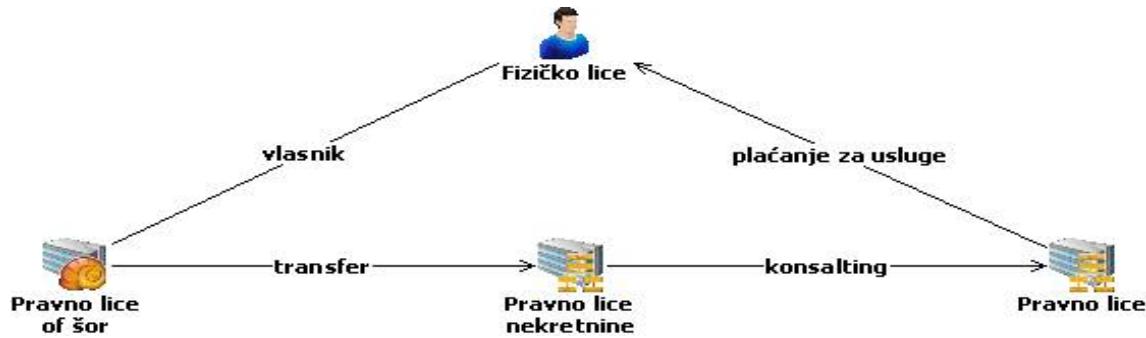
Ubacivanje novca nepoznatog porekla u legalne novčane tokove kroz uplate pozajmica i pazaru

Vrlo često se novac nelegalog porekla ubacuje u legalne novčane tokove kroz uplate pozajmica ili uplate pazaru. Najpogodnije delatnosti za ovakav posao su pravna lica koja su registrovana za delatnosti kod kojih je karakterističan brzi obrt kapitala (maloprodaja, ugostiteljstvo i slično).

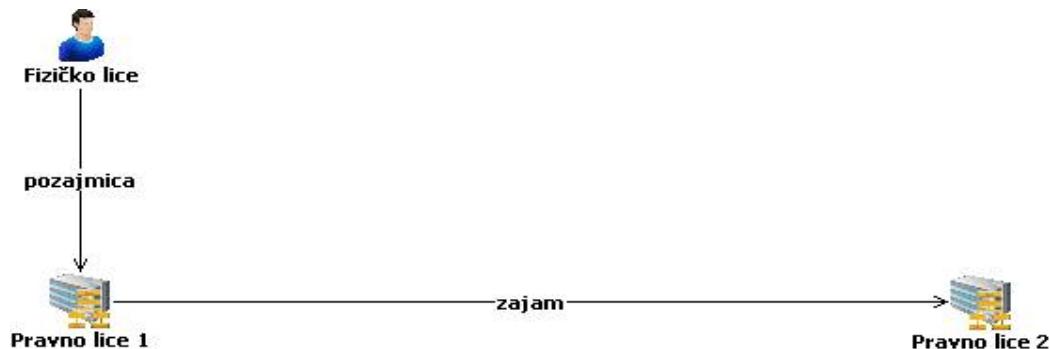
Ubacivanje novca nepoznatog porekla u finansijski sistem Republike Srbije kroz nekretnine i konsalting

Lice iz Srbije osniva pravno lice na of-šor destinaciji i ubacuje novac nepoznatog porekla na račune istog. Sa računa na of-šoru se sredstva ubacuju u Srbiju preko investiranja u nekretnine i plaćanja konsultantskih usluga.

Integracija novca nepoznatog porekla u finansijski sistem preko pozajmice između povezanih pravnih lica

Fizičko lice osniva više pravnih lica različitih delatnosti. U cilju prikrivanja stvarnog porekla novčanih sredstava lice uplaćuje pozajmicu jednom pravnom licu, a zatim se sredstva bezgotovinski transferišu kao zajam na drugo pravno lice.

UOČENI MOGUĆI NAČINI FINANSIRANJA TERORIZMA U 2015. GODINI

Prikrivanje stvarnog identiteta korisnika sredstava

Veliki broj fizičkih lica iz zemalja rizičnih za finansiranje terorizma, preko agenata za prenos novca, šalju u Srbiju značajna novčana sredstva. Kao primalac sredstava u Srbiji javlja se samo jedno fizičko lice, rezident. Naime, navedeno fizičko lice u Srbiji, u cilju prikrivanja identiteta stvarnog korisnika sredstava prima sredstva iz inostranstva u ime više lica sa privremenim boravkom u Srbiji.

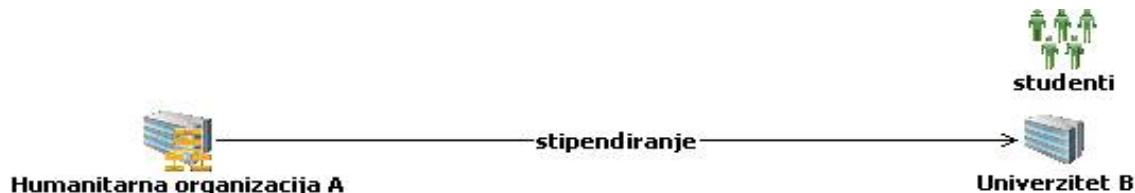
Neosnovano dobijanje i korišćenje kredita i drugih pogodnosti

Veliki broj fizičkih lica koja su zaposlena u verskoj instituciji uzima kredite u bankama. Sumnja se da se dobijeni krediti zatim nenamenski troše u svrhu finansiranja terorizma.

Zloupotreba stipendija u svrhu finansiranja terorizma

Veliki broj fizičkih lica prima sredstva od humanitarne organizacije po osnovu isplate stipendija. Sumnja se da je stvarna svrha isplate sredstava ustvari finansiranje terorizma.

Prenos novčanih sredstava preko Srbije, a u cilju finansiranja terorizma

Više pravnih lica sa sedištem u Zapadnoj Evropi, a čiji su vlasnici lica poreklom iz oblasti koje su rizične za finansiranje terorizma, po osnovu konsaltinga šalju sredstva na jedno fizičko lice u Srbiji. Navedena sredstva se zatim preko sistema WU šalju u državu koja je rizična za finansiranje terorizma.

Zloupotreba preduzeća sa brzim obrtom kapitala u svrhu finansiranja aktivnosti koje se mogu vezati za terorizam

Terorizam se može finansirati i iz legalnih izvora. Jedan od načina je i zloupotreba pravnih lica sa brzim obrtom kapitala, izvlačenjem sredstava sa računa istih po raznim osnovama. Podignuta sredstva se u gotovini daju licima koja su povezana sa terorističkim aktivnostima.

STUDIJE SLUČAJA U UPRAVI U 2015. GODINI

Studija slučaja broj 1: Investiranje kapitala sumnjivog porekla u obrtna sredstva

Analizom transakcija koje su evidentirane u bazi platnog prometa sa inostranstvom (baza preuzeta od NBS) uočena je transakcija milionskog iznosa u valuti EUR. Naime, sa računa pravnog lica „A“ sa sedištem u Republici Srbiji je po osnovu zakupa opreme transferisan značajan iznos sredstava u valuti EUR, a u korist računa koji je otvoren u susednoj državi i koji pripada pravnom licu „B“ čije je sedište na of šor destinaciji.

Tragajući za poreklom sredstava koja su transferisana u susednu državu, analizirani su prometi po svim računima pravnog lica „A“ u poslovnim bankama na teritoriji Republike Srbije, pri čemu je utvrđeno da najveći deo priliva po računima potiče od transfera sa računa pravnog lica „E“. Zanimljivo je istaći da je stvarni vlasnik pravnih lica „A“ i „E“ isto fizičko lice.

Kako bi se otkrili stvarni izvori sredstva koja su transferisana u susednu državu, vršena je i analiza prometa po svim računima pravnog lica „E“ u Republici Srbiji. Utvrđeno je da najveći deo sredstava potiče kako od odobrenih kredita od banaka u zemlji i inostranstvu, tako i od transfera sredstava sa računa više državnih institucija u Srbiji, a po osnovu prometa robe i usluga.

U cilju otkrivanja daljeg plasmana novčanih sredstava koja su iz Republike Srbije transferisana u susednu državu, vršena je obimna prepiska sa finansijskoobaveštajnom službom te susedne države prilikom koje je utvrđeno sledeće:

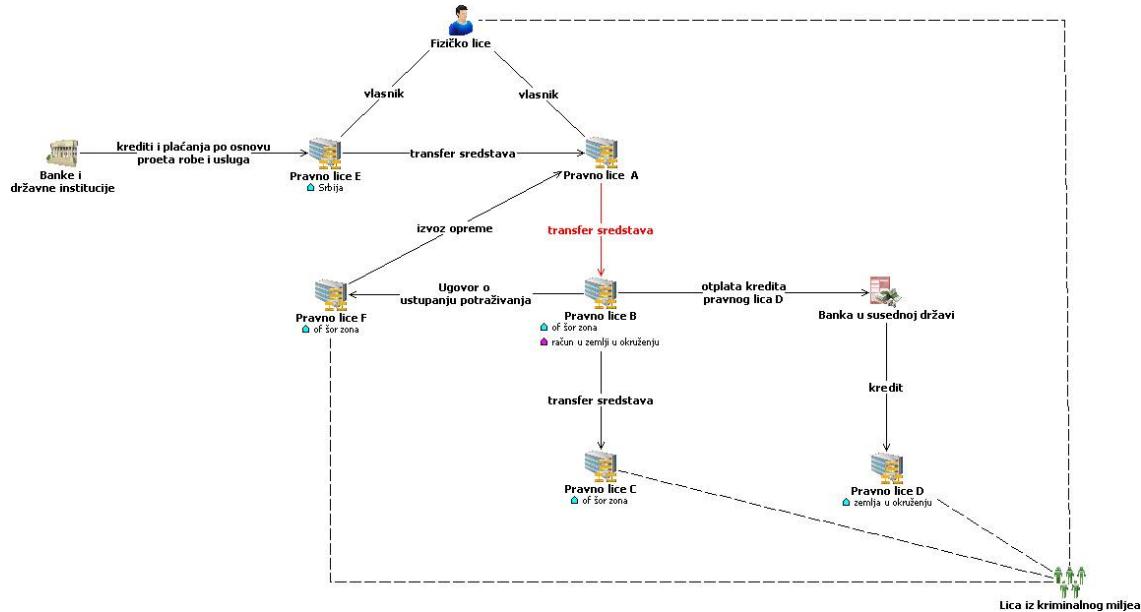
Sredstva su nakon priliva na račun u susednoj državi delom transferisana u korist pravnog lica „C“ sa sedištem na of-šor zoni, a delom su iskorišćena za otplatu kredita pravnog lica „D“ u istoj banci.

Važno je napomenuti da su stvarni vlasnici pravnih lica „A“, „E“, „C“ i „D“ lica iz kriminalnog miljea.

Analizirajući poslovni odnos pravnih lica „A“ i „B“ utvrđeno je da ona nisu imala direktnu poslovnu saradnju iako su sredstva po osnovu zakupa opreme transferisana sa računa pravnog lica „A“ na račun pravnog lica „B“ u susednoj državi.

Naime, utvrđeno je da je pravno lice „A“ uvezlo opremu od pravnog lica „F“ čije je sedište takođe na of-šor destinaciji. Zatim, pravno lice „F“ sklapa Ugovor o ustupanju potraživanja

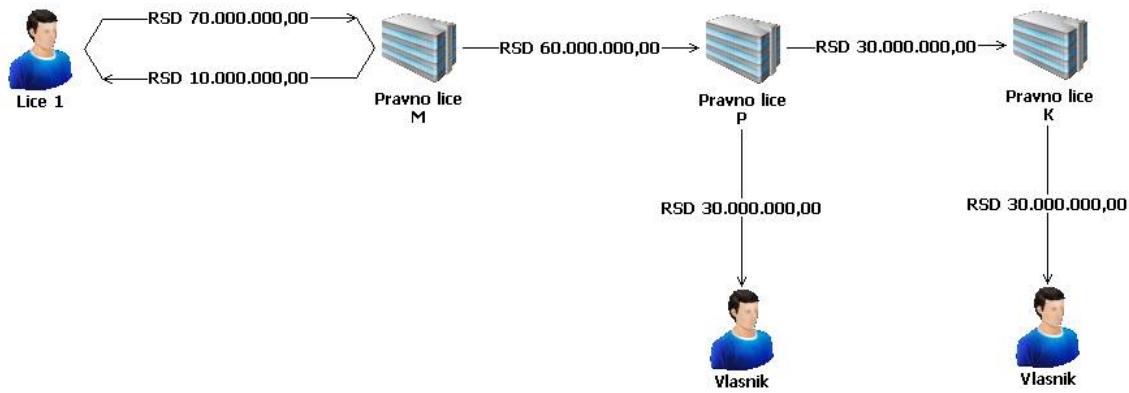
sa pravnim licem „B“ na osnovu kojeg će pravno lice „A“ zakup (uvoz) opreme umesto pravnom licu „F“ platiti pravnom licu „B“, što navodi na zaključak da je transfer sredstava sa računa pravnog lica „A“ na račun pravnog lica „B“ izvršen po osnovu gore navedenog ugovora o ustupanju potraživanja.

Studija slučaja broj 2: Integracija prljavog novca kroz uplate pozajmica i zajmova

Fizičko lice „L“ koje je više puta pravnosnažno osuđivano za različita krivična dela, gotovinski polaze sredstva u veoma visokim iznosima na račun pravnog lica „M“ koje je u njegovom vlasništvu. Sredstva se polazu po osnovu pozajmice osnivača za likvidnost. Manji deo položenih sredstava se vraća vlasniku putem povraćaja pozajmice, dok se veći deo sredstava transferiše na račun pravnog lica „P“ po osnovu zajma. Polovinu transferisanih sredstava podiže u gotivini vlasnik pravnog lica „P“ po osnovu zajma, a druga polovina se transferišu na račun pravnog lica „K“ po osnovu prometa robe i usluga. Transferisana sredstva u celosti podiže u gotivini vlasnik pravnog lica „K“. Može se prepostaviti da su vlasnici pravnih lica „P“ i „K“, povezana lica sa licem „L“, i da su nakon podizanja sredstava, ista prosledili pomenutom licu.

Nakon obavljenе analize, Uprava za sprečavanje pranja novca je opisane informacije dostavila nadležnom tužilaštву i Poreskoj policiji. Poreska policija je obavestila Upravu da je izvršena kontrola predmetnih lica i da su protiv istih podnete krivične prijave.

Studija slučaja broj 3: Trgovina ljudima

Uprava za sprečavanje pranja novca je 2014. godine u saradnji sa organom nadležnim za krivično gonjenje počinje da razmenjuje informacije vezano za fizičko lice „T“ za koje se sumnja da se bavi krijumčarenjem ljudi.

Fizičko lice „T“ je iskoristilo zdravstvenu situaciju devojčice „V“ i povelo je sa sobom u Nemačku (sumnja se da je devojčica „V“ ometena u razvoju).

Nakon odlaska devojčice „V“ u Nemačku, osoba „T“ je prodala devojčicu fizičkom licu „A“.

Prema operativnim podacima nadležnog državnog organa za međunarodnu operativnu saradnju, osoba „V“ je prodata romskoj porodici iz grada „S“ u Nemačkoj, pri čemu su članovi ove porodice dalje prodali osobu „V“ drugoj romskoj porodici u gradu „K“.

Fizičko lice „T“ je za prodaju devojčice dobilo novčanu naknadu u određenom iznosu, deo je prepostavljamo dobilo u gotovini, dok je drugi deo dobilo putem agenata za prenos novca.

Analizom tokova novca uočeno je da je fizičko lice „T“ preko agenata za prenos novca, u periodu kada je devojčica prodata, primilo od različitih lica iznos od ukupno EUR 3.561,00. Ukupno je obavljeno 20 transakcija. Sredstva su transferisana uglavnom iz Republike Nemačke, osim dve transakcije iz Francuske i jedne iz Italije.

Na osnovu međunarodne policijske saradnje fizičko lice „V“ je vraćeno u Srbiju.

Prema izjavi devojčice „V“, osoba „T“ je jedan deo novca dobila i u gotovini (prepostavlja se da se radilo o iznosu od EUR 4.000,00) od romske porodice.

Studija slučaja broj 4: Kupovina preduzeća u procesu privatizacije novcem nepoznatog porekla

Banka, obveznik po zakonu prijavila je Upravi sumnjiće transakcije u kojima se navodi da je novoosnovano pravno lice „F” u procesu privatizacije kupilo pravno lice „C”, sredstvima obezbeđenim po osnovu ugovora o zajmu od pravnog lica „H”, sa of šor destinacije. Navedena sredstva po osnovu ugovora o zajmu su u kratkom vremenskom roku vraćena pravnom licu „H”. Postavlja se pitanje porekla sredstava kao i stvarnog vlasnika pravnog lica „F”.

Uprava je pre izvršene analize uputila zahtev bankama kao i FOS zemalja iz kojih su izvršeni transferi.

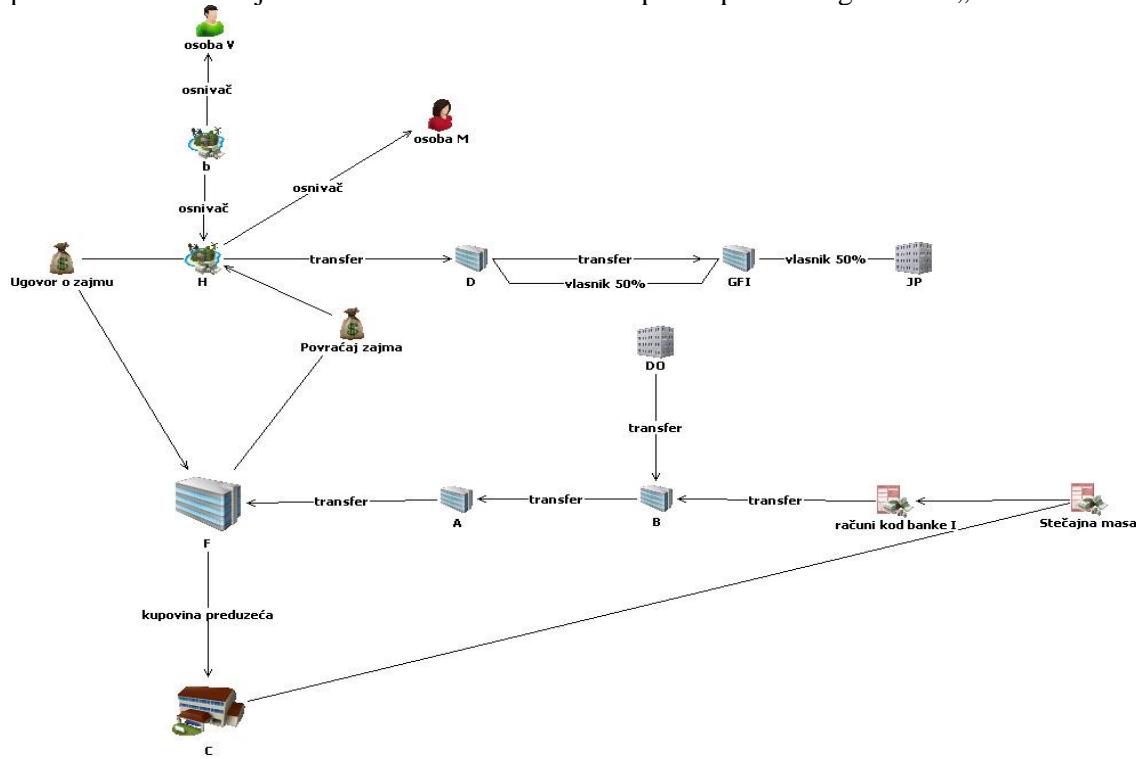
Na račune pravnog lica „F”, sredstva se transferišu sa računa povezanih pravnih lica „A” i „B”, otvorenih kod različitih banaka na teritoriji Republike Srbije, po osnovu prometa roba i usluga, kao i izvoza roba.

Takođe, jedan deo sredstava na računima pravnog lica „F” potiče iz stečajne mase pravnog lica „C”, koja se transferišu posredstvom pravnih lica „A” i „B”.

Uprava je uputila zahtev FOS-u „K” za proveru pravnog lica koje je transferisalo sredstva na račune pravnog lica u Republici Srbiji. FOS „K” dostavio je odgovor koja su lica u pitanju, što je navelo da se za dodatne podatke Uprava obrati i FOS-u „B”, jer je jedan od osnivača pravno lice iz te države. Prema podacima dobijenim od FOS „B”, stvarni vlasnik traženog pravnog lica je fizičko lice „V” iz Srbije.

Pravno lice „H” sa of-šor „K”, nakon povraćaja zajma, sredstva u iznosu od EUR 400.000,00 dalje transferišena nerezidentni račun pravnog lica „D” otvoren u Republici Srbiji. Sredstva su transferisana po osnovu povećanja odnosno smanjenja uloga stranih banaka i drugih finansijskih organizacija. Istog dana pravno lice „D” prodaje devize banci i dobijene dinare

transferiše na račun pravnog lica „G” po osnovu ulaganja stranog kapitala u domaća preduzeća. Transfer je izvršen na osnovu odluke skupštine privrednog društva „G”.

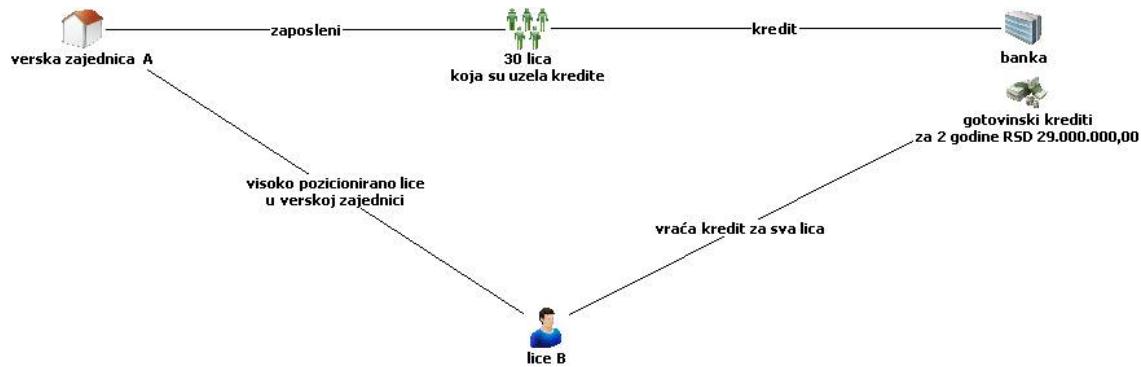
Studija slučaja broj 5: Neosnovano dobijanje kredita

Uprava za sprečavanje pranja novca primila je sumnijiv izveštaj poslovne banke.

Naime, u vremenskom periodu od oko dve godine, većem broju fizičkih lica odobreni su gotovinski krediti ukupne vrednosti od RSD 29.000.000,00. Analizom kreditne dokumentacije utvrđeno je da je većina korisnika kredita zaposlena u verskoj zajednici „A“, na poslovima vozača, kuvara i sl. a visina primanja im je iznad proseka u Republici Srbiji. Vezano za otplate kredita predmetnih fizičkih lica, evidentirano je kašnjenje. Lice koje vrši gotovinske otplate po svim odobrenim kreditima je fizičko lice „B“, visoko pozicionirano u verskoj zajednici „A“.

Analiza podataka poslata je nadležnom državnom organu, s obzirom da Uprava za sprečavanje pranja novca, ne raspolaže informacijama o poreklu sredstava kojima fizičko lice „B“ otplaćuje kredite drugim fizičkim licima. Uzaljni smo na sumnju u legalnost sredstava koje fizičko lice „B“ koristi pri otplati kredita za druga fizička lica, kao i da fizičko lice „B“ falsifikuje dokumenta kako bi obezbedio kredite, a da sredstva koristi za svoje lične potrebe ili u korist verske zajednice „A“.

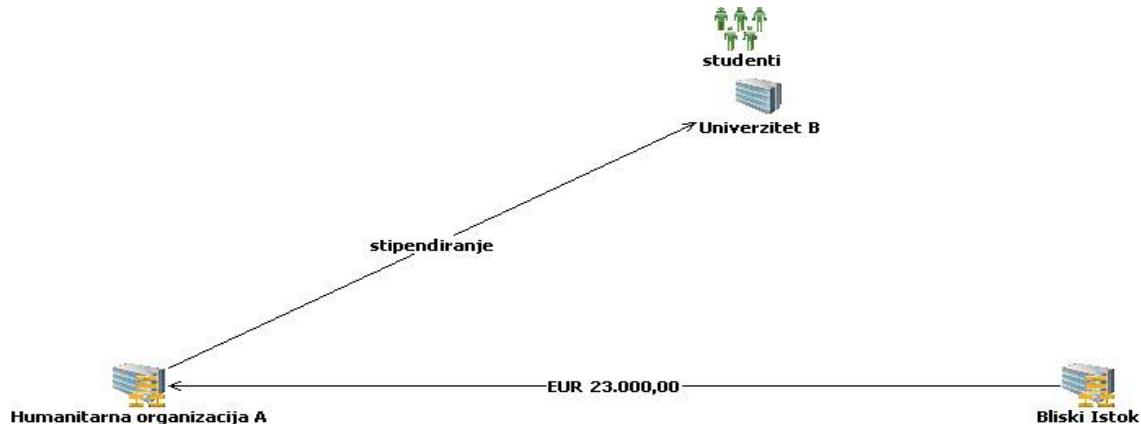
S obzirom na napred navedeno sumnjamo da je u navedenom slučaju izvršeno i krivično delo neosnovano dobijanje i korišćenje kredita i drugih pogodnosti.

Studija slučaja broj 6: Stipendije i finansiranje terorizma

Uprava za sprečavanje pranja novca primila je sumnjiv izveštaj poslovne banke, gde je ukazano na sumnju u finansiranje terorizma.

Na račun humanitarne organizacije „A“ transferišu se sredstva sa Bliskog Istoka, u iznosu od oko EUR 20.000,00. Sredstva se zatim transferišu po osnovu dodele stipendija na račune 10 fizičkih lica, koja studiraju na privatnom Univerzitetu u istom gradu u kome se nalazi i sedište humanitarne organizacije. Sporni su ugovori o stipendiranju koji su zaključeni godinu dana pre izvršenih transfera i u kojima nisu navedeni iznosi stipendija.

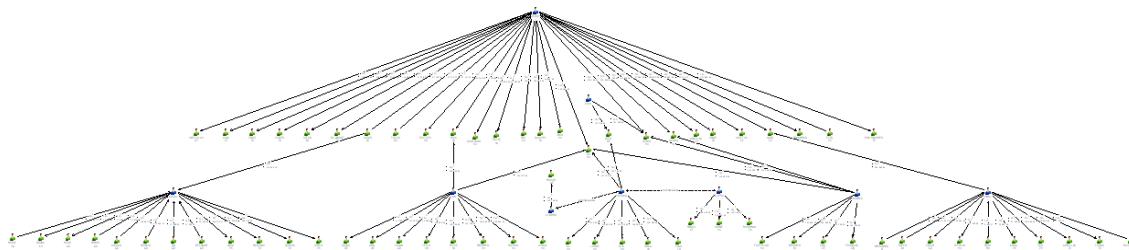

Studija slučaja broj 7: Trgovina ljudima

Agenti za prenos novca su prijavili više odvojenih STR. Analizom je utvrđena veza između 6 domaćih i 3 strana lica koja u Republici Srbiji vrše učestale transakcije slanja i prijema putem agenata za prenos novca, kao i da su pojedina lica registrovani preduzetnici za delatnosti ugostiteljstva i taksi prevoza.

Otkriveno je odmah izazvalo sumnju da se radi o krijumčarenju azilanata. Poslat je zahtev za provere baza MUP-a i obveznicima za stanje po računima i transakcije izvršene putem agenata za prenos novca. Analizom prikupljenih podataka je utvrđeno da su pojedina predmetna lica već bila osuđivana za krijumčarenje ljudi preko državne granice. Takođe je utvrđeno da su predmetna lica često koristila usluge agenata za prenos novca (u periodu od januara 2013. do novembra 2014. godine, ukupna vrednost izvršenih transakcija je iznosila oko RSD 10.000.000,00), ali nije utvrđen veliki broj računa kod banaka, dok je ukupan saldo za sva lica u novembru 2014. godine iznosio oko RSD 9.500,00.

Analizirane informacije su prosleđene nadležnom tužilaštvu.

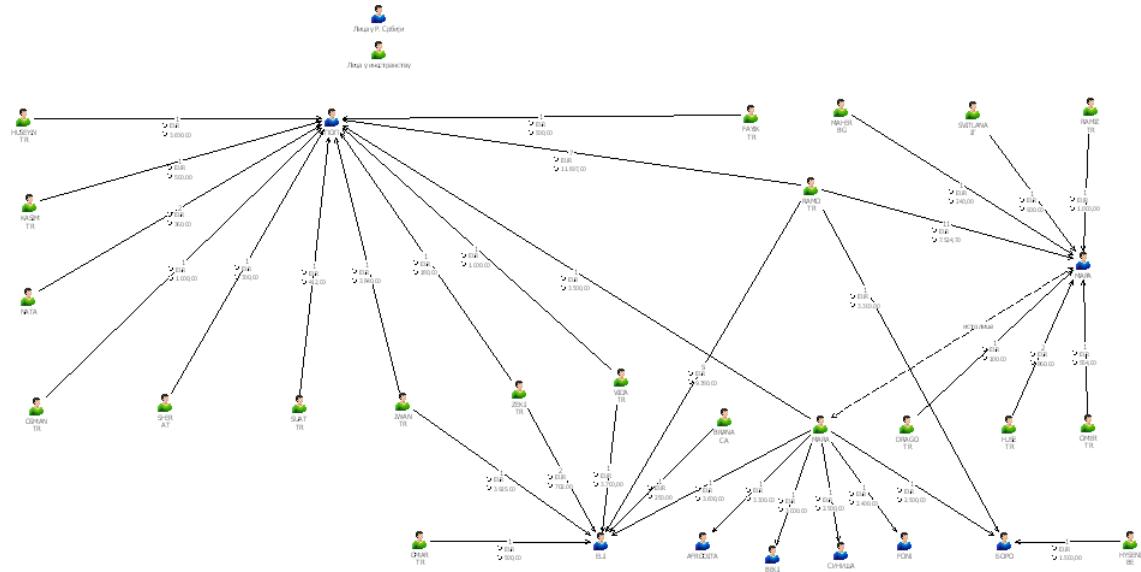
Studija slučaja broj 8: Trgovina narkoticima, trgovina ljudima

Agenti za prenos novca su prijavili više lica zbog učestalog prijema sredstava iz Turske. Jedno lice vrši prijem sredstava od različitih lica iz Turske u jednom periodu, dok u drugom, isto lice se pojavljuje kao pošiljalac sredstava iz Turske različitim licima u Republici Srbiji.

Uprava je uputila zahteve za provere MUP-u i obveznicima za stanje po računima i transakcije izvršene putem agenata za prenos novca. Nakon izvršenih provera kod MUP-a, utvrđeno je da su pojedina predmetna lica u susednoj zemlji evidentirana kao članovi organizovane kriminalne grupe koja se bavi krijumčarenjem i trgovinom ljudi i narkotika. Utvrđeno je i da je jedno lice izvršilo promenu imena.

Takođe je utvrđeno da su predmetna lica često koristila usluge agenata za prenos novca (u periodu od marta 2013. do maja 2015. godine, ukupna vrednost izvršenih transakcija je iznosila oko EUR 79.000,00 i RSD 3.600.000,00), ali nije utvrđen veliki broj računa kod banaka, dok je ukupan saldo za sva lica u junu 2014. godine iznosio oko RSD 3.500,00.

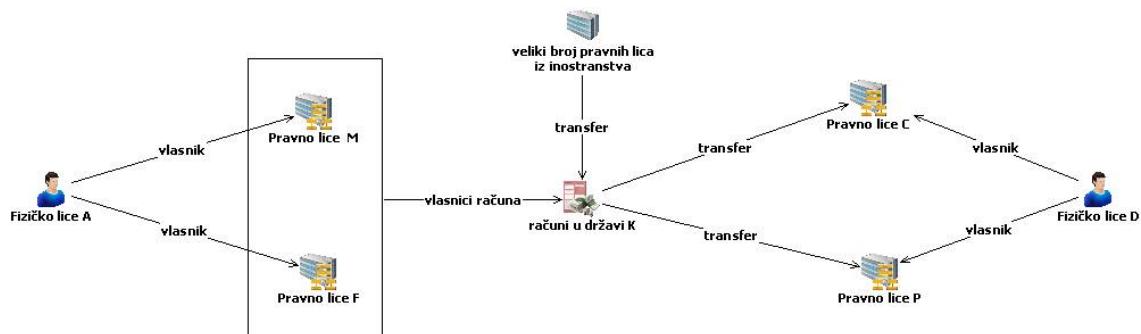
Analizirane informacije su prosleđene nadležnom tužilaštvu.

Studija slučaja broj 9: Osnivanje pravnih lica u Republici Srbiji u cilju pranja novca

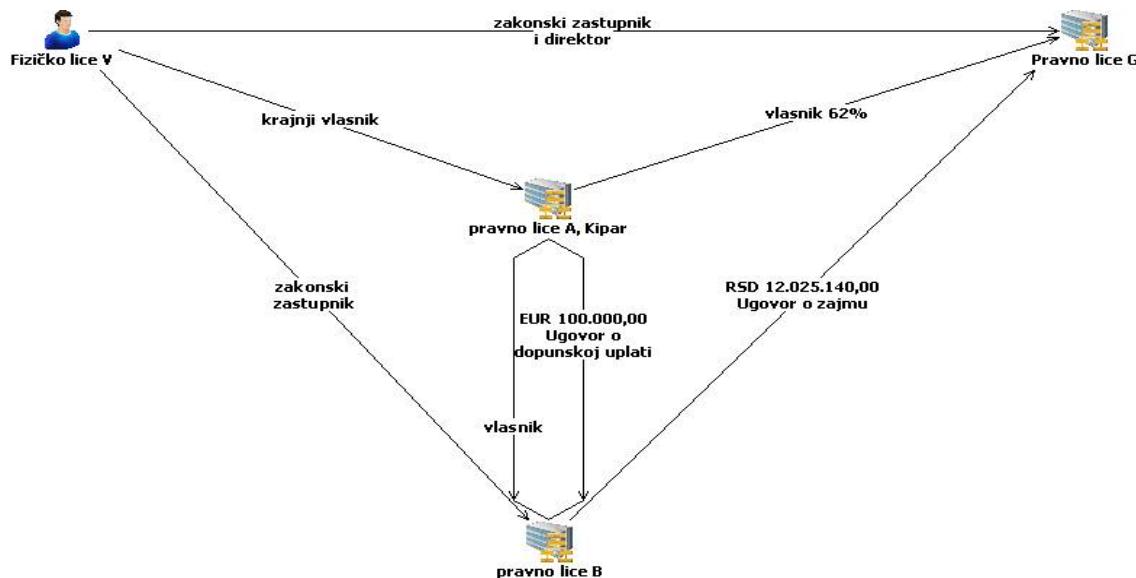
Fizičko lice „A“, državljanin jedne susedne države vlasnik je i jedino odgovorno lice u pravnom licu „M“ koje je registrovano na teritoriji Republike Srbije. Isto fizičko lice vlasnik je i pravnog lica „F“ u drugoj državi u okruženju.

Pravna lica „M“ i „F“ imaju otvorene račune u poslovnim bankama u državi „K“. Analizom prometa po računima navedenih pravnih lica uočeni su prilivi sredstava u značajnim iznosima po osnovu prometa robe i usluga, a po nalogu više pravnih lica iz više zemalja. Odmah po prispeću sredstava na račune u državi „K“, ista se transferišu na račune pravnih lica „C“ i „P“. Navedena pravna lica imaju otvorene račune u više država u okruženju. Vlasnik pravnih lica „C“ i „P“ je isto fizičko lice „D“. Sumnja se da su fizička lica „A“ i „D“ članovi organizovane kriminalne grupe koja je osnivala pravna lica u više država i vršila transfere sredstava između tih pravnih lica, a u cilju prikrivanja stvarnog porekla novčanih sredstava koja su transferisana.

Sudija slučaja broj 10: Integriranje, odnosno raslojavanje nelegalnog novca u legalne novčane tokove

Uprava za sprečavanje pranja novca primila je više sumnjivih izveštaja poslovne banke. Pravno lice „A“ sa Kipra je vlasnik pravnog lica „B“ u Srbiji. Krajnji vlasnik pravnog lica „A“ sa Kipra, kao i zakonski zastupnik pravnog lica „B“ je fizičko lice „V“. Takođe, pravno lice „A“ sa Kipra je 62% vlasnik pravnog lica „G“ u Srbiji. Sa računa pravnog lica „A“ sa Kipra transferišu se sredstva na račun pravnog lica „B“, u iznosu od EUR 100.000,00, po osnovu Ugovora o zajmu koji ne povećava osnovni kapital. Sutradan se sredstva konvertuju i transferišu na račun pravnog lica „G“ u iznosu od RSD 12.025.140,00 po osnovu Ugovora o zajmu. Sumnja se da se tokovima novca pravnih lica koja su povezana vlasničkom i upravljačkom struktukom, nelegalno stečen novac integriše, a zatim raslojava u legalne novčane tokove.

TRENDovi

Analizom aktivnosti koje mogu dovesti do pranja novca ili finansiranja terorizma, prepostavlja se da će u 2016. godini kao sumnjive aktivnosti biti identifikovane:

Simulovani pravni poslovi kojima je cilj izvlačenje sredstava sa računa pravnih lica, odnosno korišćenje šifara plaćanja u vezi sa prometom roba i usluga u cilju prikrivanja stvarne svrhe izvršenih transfera, predstavlja jedan od najčešćih vidova zloupotreba koje mogu ukazati i na pranje novca. Navedena pojava je, dosada, najčešće prepoznata kod otkupa sekundarnih sirovina.

Elektronsko bankarstvo i virtuelne valute su kao još neistražena oblast veoma kritični za pranje novca i finansiranje terorizma. Kako su nove tehnologije vrlo često zloupotrebljene od

strane lica koja raspolažu nezakonito stečenim sredstavima, ovoj oblasti je potrebno posvetiti posebnu pažnju.

Konsultantske usluge kao i sve druge vrste usluga se i dalje zloupotrebljavaju u svrhu integracije nelegalno stečenih sredstava u legalne novčane tokove. Navedeni osnovi vršenja transakcija često se koriste kod plaćanja sa of šor destinacijama.

Spoljna trgovina, a naročito fiktivna trgovina sa pravnim licima sa of šor destinacija je često korišćen oblik integracije nelegalnih novčanih sredstva u finansijski sistem neke države.

Nerezidenti koji nemaju poslovnu aktivnost u Republici Srbiji u sve većem broju otvaraju račune u poslovnim bankama u Srbiji. Takođe je uočeno da se Upravi sve češće prijavljaju novoosnovana pravna lica koja su nerezidenti registrovali u Srbiji, a koja vrše transakcije bez jasne ekonomске opravdanosti. Ove pojave su rizične jer postoji sumnja da se računi otvoreni kod poslovnih banaka u Republici Srbiji koriste za pranje novca koji se transferiše iz inostranstva, odnosno, da se radi o zloupotrebljama bankarskog sistema Republike Srbije u cilju prikrivanja stvarnog porekla novčanih sredstava nezakonito stečenih u inostranstvu.

Transferi sredstava po osnovu nasledstva i pomoći će i ubuduće biti korišćeni prilikom transfera novčanih sredstava za koje se želi sakriti stvarna svrha izvršenja.

Izgradnja i prodaja nekretnina za gotov novac i dalje je rizična delatnost koja se zloupotrebljava u cilju integracije nelegalno stečenih sredstava u legalne tokove i često se koristi u cilju pranja novca koji potiče od trgovine narkoticima.

Trgovina zlatom i dalje predstavlja rizičnu delatnost kada se radi o pranju novca i finansiranju terorizma.

Zbog trenutno aktuelne migrantske krize i ubuduće se očekuje učestalo korišćenje usluga agenata za prenos novca. Analizom ove vrste transakcija primećeno je da je sve veći broj fizičkih lica, rezidenata Republike Srbije, koja vrše učestalo podizanje gotovine za više lica, stranih državljanima.

NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA KOD RAČUNOVOĐA I REVIZORA

Uprava za sprečavanje pranja novca, u skladu sa odredbama člana 82. i 83. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma („Službeni glasnik RS“, br.20/2009, 72/2009, 91/2010 i 139/2014 – u daljem tekstu: Zakon), vrši nadzor nad primenom Zakona kod računovođa i revizora, i to:

- 1) posredan nadzor
- 2) neposredan nadzor.

Posredan nadzor vrši se slanjem, na osnovu unapred određenih kriterijuma, upitnika o aktivnostima obveznika - računovođa i revizora u primeni propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i analizom dobijenih odgovora. Kriterijumi na osnovu kojih se utvrđuje kojim obveznicima će se slati upitnik, kada je reč o računovođama, su: broj zaposlenih, godišnji poslovni prihod, neto dobitak pravnog lica ili preduzetnika, saznanja dobijena od Uprave – Odseka za analitiku itd. Kada je reč o revizorima, upitnik je poslat svim zvanično registrovanim revizorskim kućama.

Neposredan nadzor obavlja se u prostorijama konstrolisanog subjekta, uvidom u opšte i pojedinačne akte, evidencije i dokumentaciju, kao i poslovne knjige, izvode računa, korespondencije i druga dokumenta u prostorijama subjekta nadzora ili pravnog lica sa kojima je subjekt nadzora direktno ili indirektno povezan, uzimanjem izjave od odgovornog lica ili ostalih zaposlenih u subjektu nadzora, kao i traženjem podataka od državnih organa i imalaca javnih ovlašćenja i pregledom dokumentacije.

Prilikom izrade Plana neposrednog nadzora za 2015. godinu primenjen je pristup zasnovan na proceni rizika, koji podrazumeva da će obveznici za koje se oceni da prilikom obavljanja svoje registrovane delatnosti imaju veću izloženost riziku od pranja novca i finansiranja terorizma, imati prioritet kod utvrđivanja dinamike Plana nadzora.

Kao kriterijumi za ocenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranju terorizma, korišćeni su sledeći elementi:

1. Rezultati Nacionalne procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma prema kojima su računovođe i revizori ocenjeni kao nisko-srednje ranjivi u odnosu na druge sektore (revizori-nizak rizik, računovođe-srednje nizak rizik)
2. Rezultati posrednog nadzora; u slučaju da oni ukazuju na to da postoje određene nepravilnosti, neposredan nadzor će se koristiti u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja;
3. Broj zaposlenih kod obveznika;
4. Godišnji prihod obveznika;
5. Poslovni odnosi sa stranim funkcionerima;
6. Saznanja koja su dobijena od strane drugih državnih organa, kao i NN lica;
7. Saznanja dobijena pretragom baza podataka Uprave.

U sprovođenju nadzora nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kod obveznika koji su u nadležnosti Uprave, inspektori kontrolišu koje radnje i mere obveznici preduzimaju radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Neposredan nadzor ubuhvata najmanje:

1. da li je obveznik ispunio obavezu izrade analize rizika u skladu sa Smernicama za procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kod preduzeća za reviziju, preduzetnika i pravnih lica koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga;
2. da li obveznik sprovodi radnje i mere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma pre, u toku i nakon uspostavljanja poslovnog odnosa i da li obveznici:
 - sprovode radnje i mere poznavanja i praćenja stranke, odnosno da li su utvrdili i proverili identitet stranke, utvrdili identitet stvarnog vlasnika;
 - dostavljaju informacije, dokumentaciju i podatke Upravi za sprečavanje pranja novca;
 - imenuju ovlašćeno lice i njegovog zamenika za izvršavanje obaveza iz Zakona, kao i da li su dostavili akt o imenovanju navedenih lica Upravi za sprečavanje pranja novca u zakonskom roku;
 - donose program godišnjeg stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih i da li su takav program realizovali, odnosno da li su obezbedili redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih;
 - obezbeđuju redovnu unutrašnju kontrolu i sačinili izveštaj o izvrešenoj unutrašnjoj kontroli i preduzetim merama nakon te kontrole u zakonskom roku;
 - izrađuju listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija;
 - izvršavaju druge radnje i mere propisane Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

POSREDAN NADZOR U 2015. GODINI

Uprava za sprečavanje pranja novca je u 2015. godine vršila posredne kontrole nad privrednim društvima za reviziju i privrednim društvima /preduzetnicima koji se bave pružanjem računovodstvenih uslugaslanjem Upitnika o aktivnostima obveznika u primeni propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i analizom dobijenih odgovora.

Osnovni ciljevi sačinjavanja Upitnika o aktivnostima obveznika u primeni propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca su:

- Sagledavanje trenutnog stanja poznavanja obaveza koje obveznici imaju u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i njihovih aktivnosti u skladu sa Zakonom;
- Indirektno praćenje razvoja sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- Sagledavanje razumevanja propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Pitanja u Upitniku podeljana su u Vcelina:

Deo I - opšti podaci o preduzeću

Deo II– aktivnost preduzeća

Deo III – podaci o strankama

Deo IV– dostavljanje podataka Upravi za sprečavanje pranja novca

Deo V – obuka zaposlenih u preduzeću

Ukupan broj privrednih društava za reviziju Republici Srbiji iznosi 66¹. Uprava za sprečavanje pranja novca je u prethodnoj godini poslala dopise svimtada registrovanim privrednim društvima za reviziju, u kojima su obavešteni da su obveznici u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma. Uz obaveštenje, Uprava je poslala Upitnike o aktivnostima privrednog društva za reviziju u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, na adresu 60 privrednih društava za reviziju. Posredna kontrola izvršena je u 59 privrednih društava za reviziju, dok u jednom privrednom društvu za reviziju kontrola nije izvršena, zbog nemogućnosti uručenja Upitnika. Privrednim društvima za reviziju je u toku 2015. godine poslato 5 urgencija, na koje su potrebne odgovore svi dostavila. Takođe, Uprava za sprečavanje pranja novca je uputila novoosnovanim privrednim društvima za reviziju (6 privrednih društava u 2015. godini) instrukcije, kako bi bili upoznati da su obveznici u skladu sa članom 4. Zakona, i da bi na osnovu takvih instrukcija uspostavili sistem u svom društvu.

Treba naglasiti da su privredna društva za reviziju pokazala izuzetnu spremnost na saradnju.

Ukupan broj privrednih društava /preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga u Republici Srbiji je veći od 7000. U 2015. godini posredna kontrola vršena je u periodu od februara do decembra meseca po različitim kriterijumima, slanjem Upitnika o aktivnostima privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga. Uzorkom je izabранo 213 privrednih društava /preduzetnika kojima je poslat dopis, u kom su obavešteni da su obveznici u skladu sa članom 4. Zakona i dat im je rok od 20 dana da dostave popunjenoj Upitnik o aktivnostima privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga. Od ukupnog broja privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga, 210 su pravna lica, a 3 su fizička lica ili preduzetnici. Od 213 kontrolisanih subjekata, 133 privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga poslalo je odgovore na dopis, dok 80 privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga to nije učinilo. Od ukupnog broja privrednih društava/preduzetnika koji nisu dostavili odgovore na Upitnik, 21 privredno društavo/preduzetnik nije primilo Upitnik zbog promene sedišta, kod 46 privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga započeta je kontrola u toku decembra 2015. godine stoga se njihovi odgovori očekuju u 2016. godini, dok 13 privrednih društava/preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga i nakon Urgencija nije dostavilo odgovore na Upitnik. Privrednim društvima /preduzetnicima koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga, poslato je 63 Urgencija, na koje je odgovore dostavilo 50 privrednih društava /preduzetnika za pružanje računovodstvenih usluga, dok 13 to nije učinilo.

¹Podatak je preuzet sa sajta Komore ovlašćenih revizora – www.kor.rs

NEPOSREDAN NADZOR

U 2015. godini Uprava za sprečavanje pranja novca izvršila je četiri neposredne kontrole kod obveznicima. Od ukupnog broja jedna neposredna kontrola izvršena je kod privrednog društva za reviziju, dok je tri neposredne kontrole izvršeno kod privrednog društva koja se bave pružanjem računovodstvenih usluga. U svim kontrolisanim subjektima, odnosno privrednim društvima za računovodstvo utvrđene su nepravilnosti, dok kod privrednog društva za reviziju nisu utvrđene nepravilnosti.

Ukupan broj utvrđenih privrednih prestupa kod 3 kontrolisana privredna društva za računovodstvo je devet, i to:

- Jedno privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga nije u potpunosti izradilo Analizu rizika u skladu sa Smernicama za procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kod preduzeća za reviziju i preduzeća/preduzetnika koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga koje je donela Uprava za sprečavanje pranja novca, čime je povređen član 7. stav 1. i stav 2. Zakona;
- 2 privredna društva za pružanje računovodstvenih usluga na Rešenjima iz APR-a nisu upisala datum, vreme i lično ime lica koje je izvršilo uvid u dokumentaciju, čime je povređen član 15. stav 2. Zakona;
- 2privredna društva za pružanje računovodstvenih usluga nisu dostavila podatke o ličnom imenu i nazivu radnog mesta ovlašćenog lica i njegovog zamenika u roku od 15 dana od dana imenovanja istih, čime je povređen član 42. stav 3. Zakona;
- Jedno privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga nije obezbedilo redovno stručno obrazovanje, ospozobljavanje i usavršavanje zaposlenih iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, čime je povređen član 43. stav 1. Zakona;
- 1 privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga nije izvršilo redovnu unutrašnju kontrolu i sačinilo izveštaj o izvršenoj unutrašnjoj kontroli i preduzetim merama nakon te kontrole, čime je povređen član 44. Zakona.
- 1 privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga nije izradilo listu indikatora za prepoznanje sumnjivih transakcija, čime je povređen član 50. stav 1. Zakona;
- Jedno privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga nije sačinilo evidencije o podacima stranaka u skladu sa članom 81. stav 1 Zakona.

Nakon izvršenih neposrednih kontrola u prostorijama kontrolisanih subjekata, inspektori Uprave za sprečavanje pranja novca naponredni nadzor nastavili su u prostorijama Uprave za sprečavanje pranja novca sačinjavanjem Zapisnika o izvršenoj kontroli primene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U sačinjenim Zapisnicima kontrolisanim subjektima naveden je rok od 15 dana, za dostavljanje primedbi na utvrđeno činjenično stanje.

Nakon isteka zakonskog roka, inspektori Uprave za sprečavanje pranja novca podneli su Prvom Osnovnom javnom tužilaštvu u Beogradu Prijavu za privredni prestup protiv jednog privrednog društva koje se bavi pružanjem računovodstvenih usluga, dok će se prijava za ostale konstrolisane subjekte podneti nakon isteka zakonskog roka za izjašnjenja na činjenično stanje konstatovano Zapisnikom.

ODLUKE SUDA

U 2015.godini Upravi za sprečavanje pranja novca dostavljeno je šest pravosnažnih presuda Privrednog suda u Beogradu. Od ukupnog broja rešenih predmeta, jedan kontrolisan subjekt uložio je žalbu na visinu novčane kazne iz presude, ali je prvobitna izrečena novčana kazna ostala u istom iznosu presudom Apelacionog suda.

U nastavku teksta je kratka analiza svih presuda koje Privredni sud doneo u 2015 godini:

Kod jednog kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnela prijavu za privredni prestup u 2012. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 500.000,00 RSD za pravno lice i 50.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 4.083,63 EUR za pravno lice i 408,36 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod drugog kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnela prijavu za privredni prestup u 2013. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 540.000,00 RSD za pravno lice i 53.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 4.420,07 EUR za pravno lice i 433,82 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod trećeg kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnela prijavu za privredni prestup u 2014. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 260.000,00 RSD za pravno lice i 90.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 2.160,18 EUR za pravno lice i 747,75 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod četvrtog kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnela prijavu za privredni prestup u 2013. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 330.000,00 RSD za pravno lice i 29.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po srednjem kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 2.701,15 EUR za pravno lice i 237,37 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod petog kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnela prijavu za privredni prestup u 2013. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 260.000,00 RSD za pravno lice i 90.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po srednjem kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 2.701,15 EUR za pravno lice i 237,37 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod šestog kontrolisanog subjekta, za koji je Uprava za sprečavanje pranja novca podnела prijavu za privredni prestup u 2015. godini, izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 30.000,00 RSD za pravno lice i 10.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po srednjem kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 248,42 EUR za pravno lice i 82,80 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР		РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице			правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. став 1. члан 88. став 1. тачка 1.	100,000.00	10,000.00	816.73	81.67	1	члан 7. члан 88. став 1. тачка 1.	50000	15000	415.42	124.63
2	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	100,000.00	10,000.00	816.73	81.67	2	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	30000	10000	249.25	83.08
3	из члана 39/ члан 88. став 1. тачка 30а.	100,000.00	10,000.00	816.73	81.67	3	члан 42./ члан 89. став 1. тачка 8.	30000	10000	249.25	83.08
4	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	100,000.00	10,000.00	816.73	81.67	4	из члана 40/ члан 88. став 1. тачка 30а.	30000	10000	249.25	83.08
5	члан 50./ члан 88. став 1. тачка 33.	100,000.00	10,000.00	816.73	81.67	5	члан 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.	40000	15000	332.34	124.63
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	500,000.00	50,000.00	4083.63	408.36	6	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	40000	15000	332.34	124.63
						7	члан 50/ члан 88. став 1. тачка 33.	40000	15000	332.34	124.63
							ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	260000	90000	2160.19	747.76

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР		РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице			правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	300,000.00	15,000.00	2450.18	122.51	1	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	250,000.00	15,000.00	2046.33	122.78
2	члан 42./ члан 89. став 1. тачка 8.	40,000.00	30,000.00	326.69	245.02	2	члан 42./ члан 89. став 1. тачка 8.	40,000.00	7,000.00	327.41	57.30
3	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	200,000.00	8,000.00	1633.45	65.34	3	из члана 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.	40,000.00	7,000.00	327.41	57.30
4				0.00	0.00					0.00	0.00
5				0.00	0.00					0.00	0.00
6											
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	540,000.00	53,000.00	4410.32	432.87		ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	330,000.00	29,000.00	2701.15	237.37

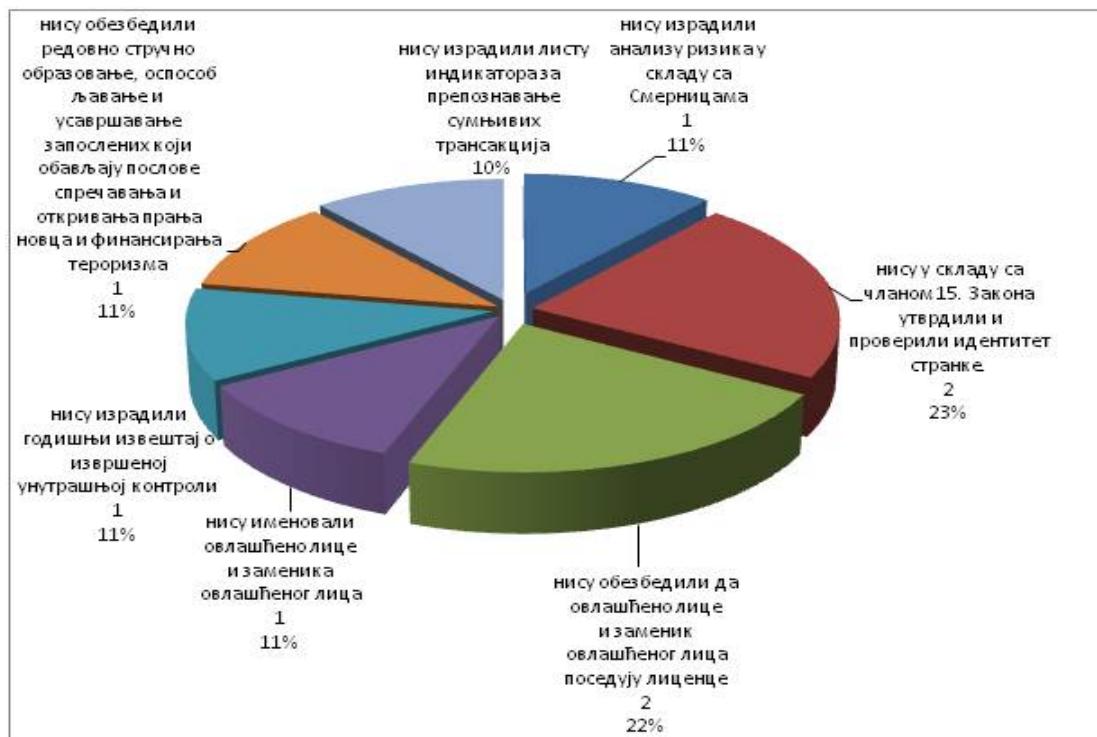
Tabelarni prikaz 1: iznosi izrečenih kazni za kontrolisane subjekte 1, 2, 3 i 4

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР		РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице			правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. члан 88. став 1. тачка 1.	50000	15000	415.73	124.72						
2	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	30000	10000	249.44	83.15						
3	члан 39./ члан 89. став 1. тачка 8.	30000	10000	249.44	83.15						
4	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.	30000	10000	249.44	83.15						
5	из члана 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.	40000	15000	332.59	124.72						
6	члан 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	40000	15000	332.59	124.72						
7	члан 50. / члан 88. став 1. тачка 33.	40000	15000	332.59	124.72						
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	260000	90000	2161.80	748.32						

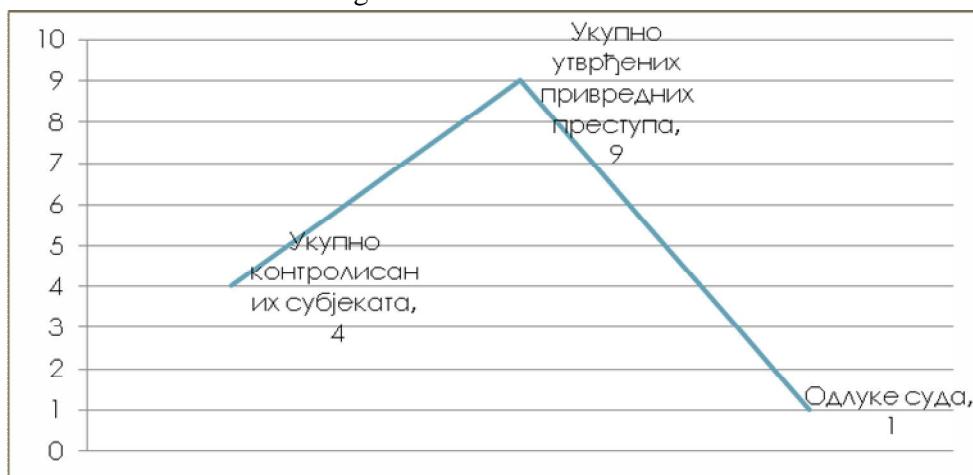
РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	одговорно лице	правно лице	одговорно лице	правно лице	правно лице
		правно лице	одговорно лице						
1	члан 89. став 1. тачка 8.	30,000.00	10,000.00	248.43	82.81				
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	30,000.00	10,000.00	248.43	82.81				

Tabelarni prikaz 2: iznosi izrečenih kazni za kontrolisane subjekte 5 i 6

Grafički prikaz utvrđenih privrednih prestupa u 2015. godini kod privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga

Grafički prikaz odnosa ukupnih kontrolisanih subjekata, utvrđenih privrednih prestupa i odluka suda donetih u 2015. godini

SARADNJA IZMEĐU RELEVANTNIH ČINILACA NA NACIONALNOM NIVOU

Stalna koordinaciona grupa za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma

Odlukom Vlade Republike Srbije 23. aprila 2015. godine obrazovana je Stalna koordinaciona grupa za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: SKG). U periodu od 2015. do 2019. godine planirano je sprovođenje aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije, koji čini njen sastavni deo. Akcioni plan predviđa konkretnе aktivnosti sa postavljenim rokovima, odgovornim institucijama i neophodnim sredstvima. Organ nadležan za nadzor nad primenom ove strategije je SKG. Članovi SKG su predstavnici državnih organa koji imaju ulogu u primeni Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U radu SKG učestvuje 30 članova iz 19 državnih organa.

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe SKG obavlja Uprava. U toku 2015. godine održana su četiri sastanka SKG. Aktivnosti Uprave u radu SKG: pregledanje zapisnika sa prethodnog sastanka i analiza mogućih tema za predstojeći sastanak, pravljenje spiska učesnika sastanka uz eventualne izmene, ukoliko je bilo promena predstavnika pojedinih državnih organa, to jest promena u članstvu SKG, slanje poziva članovima SKG, određivanje tema za sastanak, slanje dnevnog reda i propratnog materijala za sastanak, evidentiranje članova SKG koji su potvrdili sastanak, kao i eventualnih otkazivanja i zamena imenovanih članova. Posle sastanka priprema se izveštaj sa sastanka i šalje se svim učesnicima.

Postupanje po zahtevima Agencije za privatizaciju

Na osnovu Zakona o privatizaciji, Uprava je dužna da izvrši provere učesnika u privatizaciji i u roku od 15 dana od dana zahteva Agencije za privatizaciju dostavlja izjašnjenje u pogledu nepostojanja smetnji na strani kupca. Svaki potencijalni kupac, a ako je u pitanju pravno lice i svako povezano lice po tom zahtevu je predmet opsežnog analitičkog rada u Upravi koji podrazumeva prikupljanje informacija od svih banaka i nadležnih državnih organa. U periodu od početka privatizacije do danas, u Upravi je obrađeno preko 50 zahteva koji se odnose na više od 70 lica.

AKTIVNOSTI U PROCESU PREGOVORA SA EVROPSKOM UNIJOM

Pregovaračko poglavlje 4 – slobodno kretanje kapitala

Sloboda kretanja kapitala je jedna od četiri slobode na kojima je zasnovano funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU. Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma jedna je od tema ovog pregovaračkog poglavlja, uz usklađivanje propisa u oblasti kretanja kapitala i tekućih plaćanja. Koordinator pregovaračke grupe je Ministarstvo finansija.

U oblasti slobodnog kretanja kapitala, države članice imaju obavezu da, uz neke izuzetke, uklone sva ograničenja kretanja kapitala i u okviru Evropske unije i između zemalja članica i

ostalih zemalja. Tekuća plaćanja se odnose na tekuće poslove, odnosno poslove zaključene između rezidenata i nerezidenata, koji u osnovi nemaju za cilj prenos kapitala. Definisana su pravila koja se odnose na usluge nacionalnih i prekograničnih plaćanja u EU. Cilj je da prekogranična plaćanja postanu jednostavna, efikasna i sigurna državi članici, uz istovremeno unapređenje prava korisnika na korišćenje usluga plaćanja. Takođe, nastoji se da se poboljša konkurenčija otvaranjem tržišta plaćanja ka novim učesnicima, tako da se podstiče povećanje efikasnosti i smanjenje troškova i uspostavlja neophodna platforma za jedinstvenu zonu za plaćanje u evrima.

Potpuna liberalizacija kapitalnih kretanja je preduslov članstva u Evropskoj uniji, a omogućuje, na primer, otvaranje računa u inostranstvu, odobravanje kredita nerezidentima, unošenje i iznošenje gotovog novca bez ograničenja, jednak tretman državljana drugih država članica u pogledu sticanja prava svojine na nepokretnostima, i slično. U ostvarivanju liberalizacije kapitalnih kretanja postoji značajna opasnost od pokušaja zloupotrebe slobode kretanja kapitala i slobode pružanja finansijskih usluga, koje su karakteristične za integrисани finansijski prostor. Mogućnost zloupotrebe i predstavlja razlog zbog koga su neophodne mere na nivou Evropske unije koje su predmet relevantnih pravnih tekovina Evropske unije. Zloupotreba finansijskog sistema za premeštanje nelegalno stečenog novca, ali i novca koji je legalno stečen a koji može biti iskorišćen za finansiranje terorizma, predstavlja jasan rizik po integritet, ispravno funkcionisanje, reputaciju i stabilnost finansijskog sistema.

Najbitniji preventivni akt Evropske unije u ovoj oblasti jeste tzv. Četvrta direktiva, tj. Direktiva (EU)2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u vrhe pranja novca i finansiranju terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta, i prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ. Osim Četvrte direktive, relevantne pravne tekovine su još i Uredba (EZ) broj 1781/2006 Evropskog parlamenta i Saveta od 15. novembra 2006. godine o informacijama o nalogodavcu koje prate transfer sredstava (Regulation (EC) No 1781/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 on information on the payer accompanying transfers of funds).

Iako je sistem Republike Srbije u velikoj meri usklađen sa pravnim tekovinama Evropske unije u oblasti koja je predmet regulisanja relevantnih pravnih tekovina, dalje usklađivanje će biti od izuzetne važnosti posebno imajući u vidu da je Četvrta direktiva doneta u toku 2015. godine, što se i čini radom na izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Donošenje Četvrte direktive na nivou Evropske unije je i odraz potrebe za usklađivanjem postojećeg sistema u Evropskoj uniji sa Preporukama FATF iz 2012. godine.

Pregovaračko poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbednost

Jedan od ciljeva Evropske unije jeste i stvaranje tzv. prostora pravde, slobode i bezbednosti. Iako se obrađuje u okviru pregovaračkog poglavlja 4 o slobodnom kretanju kapitala, sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno krivični aspekt tih pitanja, obrađuje se i u okviru Pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbednost, i to u delu koji se tiče borbe protiv organizovanog kriminala (pranje novca) odnosno borbe protiv

terorizma (finansiranje terorizma). Koordinator pregovaračke grupe je Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Osim navedenih oblasti, ovo poglavlje obrađuje i oblasti azila, migracija, vizne politike, kontrole granica i Šengen, i određene aspekte borbe protiv trgovine ljudima, borbe protiv droga, policijsku saradnju, pravosudnu saradnju u građanskim krivičnim stvarima, carinsku saradnju i falsifikovanje evra.

Relevantne pravne tekovine u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma, koje su predmet ovoga poglavlja, sadržane su u jednom aktu Evropske unije i to u Odluci Saveta od 17. oktobra 2000. godine o modalitetima saradnje između finansijskoobaveštajnih službi država članica u pogledu razmene informacija (*Council Decision of 17 October 2000 concerning arrangements for cooperation between financial intelligence units of the Member States in respect of exchanging information*). U toku 2015. Je rađeno na izmenama Zakona i u smislu usklajivanja sa odredbama koje se odnose na reciprocitet u razmeni informacija, kao i na poverljivost i zaštitu ličnih podataka, i to u smislu *Council of Europe Convention of 28 January 1981 for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data and taking account of Recommendation No R(87)15 of 15 September 1987 of the Council of Europe Regulating the Use of Personal Data in the Police Sector*, na koju se Odluka Saveta poziva u svom tekstu.

Uprava je aktivno učestvovala u izradi Akcionog plana za Pregovaračko poglavlje 24. u delu koji se odnosi na sprečavanje pranja novca.

Pregovaračko poglavlje 31 – Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika

Zajednička spoljna i bezbednosna politika EU nastala je Ugovorom iz Maastrichta, a posebno je ojačana Ugovorom iz Lisabona, jer Evropska unija teži da bude jednoglasna kada se radi o spoljnoj politici. Uglavnom je zasnovana na konsenzusu država članica, i to je mehanizam za usvajanje zajedničkih deklaracija i smernica za politička i bezbednosna pitanja koja vode ka zajedničkoj diplomatskoj akciji i ka preduzimanju zajedničkih akcija. Usvajaju se odluke kojima se definiše odnos EU prema određenim pitanjima i mere za sprovođenje Zajedničke spoljne i bezbednosne politike, uključujući i sankcije. Osim diplomatske akcije, osnovni pravci delovanja u okviru ovog poglavlja su Zajednička bezbednosna i odbrambena politika, restriktivne mere i kontrola naoružanja. Koordinator Pregovaračkog poglavlja je Ministarstvo spoljnih poslova.

Relevantne pravne tekovine Evropske unije, u nadležnosti Uprave, jesu prevashodno one koje se tiču mera ograničavanja koje se preduzimaju u slučaju kada Evropska unija oceni da neka država krši međunarodno pravo ili ljudska prava i da ne poštije osnovne demokratske vrednosti i vladavinu prava kao i tekovine koje su u vezi sa borbom protiv terorizma odnosno njegovim finansiranjem (npr. *The fight against terrorist financing [Council 16089/04], 14 December 2004; Revised Strategy on Terrorist Financing [Council 11778/08], 11 July 2008*). Sankcije mogu biti različite, od diplomatskih do ekonomskih, a od države kandidata se očekuje da se u procesu pregovora uskladi sa sistemom restriktivnih mera koje su predviđene u EU.

Deo u kome je Uprava dala svoj doprinos tiče se primene međunarodnih mera ograničavanja. Naime, Zakonom o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma, razrađuju se mere za ograničavanje raspolaganja imovinom kojim se implementiraju rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1267 i 1373, a samim tim i relevantnih pravnih tekovina, i to:

- Uredba Saveta (EZ) broj 467/2001 od 6. marta 2001. godine o zabrani izvoza određene robe i usluga u Avganistan, jačanju zabrane letova i proširenju zamrzavanja sredstava i drugih finansijskih resursa u vezi sa Talibanim u Avganistanu (kojom se sprovodi Rezolucija SB UN 1267(1999) i 1333(2000)) (*Council Regulation (EC) No 467/2001 of 6 March 2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan (implementing UNSCR 1267(1999) and 1333(2000))*);
- Uredba Saveta (EZ) broj 881/2002 od 27. maja 2002. godine o primeni određenih specifičnih mera ograničavanja koje su usmerene protiv određenih lica i subjekta koji se dovode u vezu sa Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Kaide i Talibanim i o stavljanju van snage Uredbe Saveta (EZ) broj 467/2001 o zabrani izvoza određene robe i usluga u Avganistan, jačanju zabrane letova i proširenju zamrzavanja sredstava i drugih finansijskih resursa u vezi sa Talibanim u Avganistanu (*Council Regulation (EC) No 881/2002 of 27 May 2002 imposing certain specific restrictive measures directed against certain persons and entities associated with Usama bin Laden, the Al-Qaida network and the Taliban, and repealing Council Regulation (EC) No 467/2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan*);
- Zajednički stav 2001/931/ZSBP o primeni određenih specifičnih mera u borbi protiv terorizma (kojom se sprovodi Rezolucija SB UN 1373 (2001)) (*Common Position 2001/931/CFSP on the application of specific measures to combat terrorism [implementing UNSCR 1373 (2001)]*);
- Uredba Saveta (EZ) broj 2580/2001 od 27. decembra 2001. godine o određenim meraima ograničavanja usmerenim protiv određenih lica i subjektata u cilju borbe protiv terorizma (*Council Regulation (EC) No 2580/2001 of 27 December 2001 on specific restrictive measures directed against certain persons and entities with a view to combating terrorism*);
- Okvirna odluka Saveta 2002/475/PUP o borbi protiv terorizma od 13. juna 2002, koja je izmenjena i dopunjena Okvirnom odlukom Saveta 2008/919/PUP od 28. novembra 2008 (Sl. list broj L 330, 9. 12. 2008, str. 21–23) (*Council Framework Decision 2002/475/JHA on Combating Terrorism of 13 June 2002, amended by Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28 November 2008 (OJ L 330, 09/12/2008, p. 21–23)*).

Imajući u vidu da je FATF u svojim izmenjenim preporukama postavio standarde i u pogledu sprečavanja finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, to će i pitanje sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje koje je obuhvaćeno ovim poglavljem, imati sve veći značaj za rad Uprave za sprečavanje pranja novca.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Aktivnosti u okviru Komiteta Manival Saveta Evrope

Srbija je članica Komiteta Manival od 2003. godine. Komitet funkcioniše po principu uzajamnih evaluacija država članica prema metodologiji i standardima FATF (Financial Action Task Force) – međunarodnog tela koje postavlja standarde za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Stalnu delegaciju u Komitetu čine predstavnici Uprave, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde i Narodne banke Srbije, a šef delegacije je direktor Uprave.

U toku 2015. godine održana su tri redovna sastanka Manivila (47. sastanak 9.4 - 13.4.2015; 48. sastanak 14 - 18.9.2015, i 49. sastanak 8 - 11.12.2015. godine), kojima su prisustvovali direktor, odnosno predstavnici Uprave.

Nakon 48. satsanka Komite Manivila je doneo odluku kojom je povučeno je javno saopštenje o Bosni i Hercegovini, s obzirom na to da su u maju 2015. godine usvojene neophodne izmene i dopune Krivičnog zakonika Bosne i Hercegovine u vezi sa krivičnim delom pranja novca i sistemom za trajno oduzimanje imovine. Bosna i Hercegovina uklonjena je sa liste država koje su pod posebnim režimom procedura Komiteta Manival za unapređenje usklađenosti.

Peti krug evaluacije

Srbija je druga po redu od članica Manivila koja je prošla peti krug evaluacije, koji se odvija po novoj Metodologiji FATF, i po složenijim pravilima Manivila u odnosu na prethodni krug iz 2009. godine. Peti krug evaluacije organizovan je tako da predstavnici državnih organa dobiju dva složena upitnika, na koja odgovaraju nakon što prikupe potrebne informacije od finansijskog i nefinansijskog sektora. Sama evaluacija podrazumevala je posetu evaluatorskog tima eksperata Komiteta Manival koji su bili u dvonedeljnoj poseti Republici Srbiji od 28. 9. do 9. 10. 2016. godine. Tokom ove dve nedelje bilo je organizovano preko stotinu sastanaka sa državnim organima i predstavnicima finansijskog i nefinansijskog sektora. Evaluatori su imali priliku i da posete Upravu, NBS kao i da imaju sastanke sa predstavnicima banka u njihovim prostorijama. Uprava je imala ulogu koordinatora i vodeće institucije u tom procesu.

Aktivnosti u okviru FATF

FATF je međudržavno telo koje ima za cilj da razvija i unapređuje mere i radnje za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom i međunarodnom nivou. FATF je zapravo kreator politike, koji radi na stvaranju političke volje za reformu propisa i regulatornog okvira u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom nivou. U ovim poslovima FATF sarađuje sa ostalim međunarodnim telima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Jedan od najvažnijih dokumenata FATF su Preporuke FATF – Međunarodni standardi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i

širenja oružja za masovno uništenje koje predstavljaju osnovni međunarodni standard u ovoj oblasti. Eksperti Komiteta Manival su tokom petog kruga evaluacije ocenjivali usklađenost zakonodavstva u Republici Srbiji sa ovim Preporukama.

Tokom 2015. godine FATF je objavio nekoliko javnih saopštenja. Prvo saopštenje se odnosilo na objavljeni izveštaj o finansiranju terorističke organizacije ISIL, u februaru 2015. godine. U junu 2015. godine objavljeno je javno saopštenje o državama koje imaju strateške nedostatke i koje predstavljaju rizik po međunarodni finansijski sistem i listu država čija se usklađenost sa međunarodnim standardima stalno prati zbog uočenih strateških nedostataka. U oktobru 2015. godine objavljen je dokument „*Unapređenje usklađenosti sa standardima za SPN/FT na globalnom nivou - trajni proces*“.

Aktivnosti u okviru Egmont grupe

Egmont grupa je neformalna asocijacija finansijskoobaveštajnih službi (FOS) širom sveta, čija je osnovna funkcija promovisanje i unapređenje saradnje u smislu razmene finansijskoobaveštajnih podataka između FOS, prema principima koji se formulišu na nivou Grupe, kao i najboljim praksama. To je inkluzivna, nepolitička organizacija, čiji je Uprava član od 2003. godine, koja se okuplja dvaput godišnje – u plenumu (u periodu između maja i jula meseca), i kroz radne grupe i sastanke direktora FOS (najčešće u januaru ili februaru). Direktor Uprave je član radne grupe za pravna pitanja (Legal Working Group - LWG), premda je po potrebi dozvoljeno učešće članova jedne grupe na sastancima druge.

U 2015. godini održani su sastanci radnih grupa i direktora FOS, 25- 30. januara, a plenarni sastanak na Barbadosu, Bridžtaunu, 7 - 12. juna. Na sastanku direktora FOS izabran je novi predsedavajući Egmont grupom do 2017. godine. Takođe, na istom sastanku primljeno je četiri kandidata u punopravno članstvo (FOS Kambodže, Kube, Nepala i Nigera), tako da nakon ovog plenarnog sastanka, Egmont grupa broji 150 članova, a ta brojka će očekivano i dalje rasti. Regionalna mreža (Regional Footprint), kojom se članice dele u 8 (osam) grupa, radi lakše koordinacije aktivnosti i pokretanja tema od zajedničkog interesa raspravljala je o Globalnoj Metodologiji i o potrebi da se što pre donešu Akcioni planovi za sprovođenje ove metodologije.

Sporazumi o saradnji

Uprava u toku 2015. nije potpisala ni jedan sporazum o saradnji sa stranim finansijskoobaveštajnim službama, tako da na kraju 2015. godine broj potisanih sporazuma ostaje nepromenjen i iznosi 44.

OEBS

Uprava je i u 2015. godini nastavila uspešnu saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (u daljem tekstu: OEBS).

U sprovođenju aktivnosti iz Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, veliku podršku, pre svega finansijsku, pruža Misija OEBS u Srbiji. Neke od aktivnosti iz 2015. koje su sprovedene u saradnji sa Misijom

OEBS: izrada metodologije za ažuriranje nacionalne procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, izrada i štampanje studije *Tipologije pranja novca – studije slučaja pranja novca*, izrada preporuka i smernica za prijavljivanje sumnjivih transakcija za posrednike u prodaji i zakupu nepokretnosti, računovođe i revizore kao i za brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke; izrada indikatora za prepoznavanje sumnje da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma za računovođe, revizore, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke i posrednicima u prodaji i zakupu nepokretnosti; izrada pravilnika o načinu dostavljanja obaveštenja i informacija o označenom licu i njegovoj imovini od strane državnih organa, organizacija i lica kojima su poverena javna ovlašćenja u skladu sa Zakonom o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma.

Takođe, Misija OEBS u Beogradu podržala je i organizaciju radionice o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma namenjenoj predstavnicima preduzetnika i pravnih lica koja se bave posredovanjem u prometu i zakupu nepokretnosti. (Beograd, Srbija, 9. novembar 2015. godine).

OEBS je pomogao da se realizuju tri radionice za ažuriranje Metodologije za sprovođenje Nacionalne procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Republici Srbiji (Vrdnik, Srbija): 12. i 13. novembra 2015. godine, 26. i 27. novembra 2015. godine i od 21. do 23. decembra 2015. godine.

Ljudski resursi i obuka

Na dan 31. decembar 2015. godine u Upravi je bilo sistematizovano 40 radnih mesta, 28 stalno zaposlenih (27 državnih službenika i jedno lice na položaju), od kojih je troje državnih službenika na porodiljskom odsustvu ili odsustvu sa rada radi nege deteta. U Upravi je troje radnika zaposleno na određeno vreme – dva radnika radi zamene odsutnog državnog službenika, i jedan zbog povećanog obima posla. Jedno lice je angažovano po osnovu ugovora o delu. Nedostatak radnog prostora/službenih prostorija je bio najveća prepreka za prijem novih zaposlenih. Poslednje dve godine na snazi je zabrana zapošljavanja u javnom sektoru.

	Naziv seminara i mesto održavanja	Datum (2015)	Br. učesnika iz Uprave
1.	Godišnji sastanak banaka, Uprave i Narodne banke Srbije u Udruženju banaka Srbije	4. 3.	6
2.	Zloupotrebe u postupcima javnih nabavki, u organizaciji Ministarstva pravde SAD i OEBS, Hotel Izvor, Aranđelovac,	28 -30. 10.	3
3.	Istrage i procesuiranje krivičnih dela finansiranja terorizma, Aeroklub Beograd	Maj	4
4.	Godišnje savetovanje komplajans funkcije u bankama, u organizaciji Udruženja banaka Srbije, Palić	4 - 5. 6.	4
5.	Seminar o finansiranju terorizma, u organizaciji Američke ambasade i Vlade Republike Hrvatske, Zagreb,	8 - 12. 6.	1
6.	Radionica za upravljanje javnim finasijama SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management)	14 - 15. 5.	1
7.	Pranje novca – prevencija i raspoloživa sredsta (učesnici predstavnici nadležnih državnih organa Srbije i Francuske), u organizaciji OEBS i Francuske ambasade, Hotel Moskva, Beograd	24. 6.	3
8.	Regionalna radionica na temu: „Pružanje podrške u sprečavanju zloupotrebe neprofitnih organizacija za finansiranje terorizma za države članice OEBS iz jugoistočne Evrope“, u organizaciji OEBS, Sarajevo	14-16. 7.	
9.	Seminar o pristupu zasnovanom na proceni rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u nadzoru nad finansijskim institucijama, u organizaciji Joint Vienna Institute, Beč, Austrija;	24 - 28. 8.	1
10.	Obuka „Primena Zakona o inspekcijskom nadzoru“, organizatori USAID i „Službeni glasnik“, Beograd	29.10.	
11.	Regionalna radionica o jačanju prekogranične saradnje u borbi protiv krivičnih dela krijumčarenja u državama Zapadnog Balkana, organizator UNDOC i OEBS, Beograd	4-5. 10.	1

12.	UNDOC seminar na temu zajednički istražni timovi – dobra praksa i izazvani, Budimpešta	13 -15. 10.	1
13.	Obuka „Osnovi upravnog postupka i upravnog spora“ u organizaciji Službe za upravljanje kadrovima Vlade Srbije, Beograd	9 - 10. 11.	1
14.	Obuka za interne revizore, Komora ovlašćenih revizora	6.11.	2
15.	Seminar „Posrednici u prometu i zakupu nepokretnosti kao obveznici“, Beograd	9. 11.	2
16.	Zloupotreba u postupanju sa fondovima EU, u organizaciji OEBS, hotel Zira, Beograd	7 - 8. 12.	2
17.	Savetovanje Praktična primena Zakona o javnim nabavkama u organizaciji IPC, Žuta knjiga	18.11.	1
18.	Alternativna plaćanja i finansiranje terorizma, u organizaciji OEBS, hotel Zira, Beograd	26 -27. 11.	3
19.	Obuka za evaluatore Manivala, u organizaciji Komiteta saveta Evrope Manival, Linheštajn	23 -27. 11.	1
20.	Primena zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma od strane agenata za promet nepokretnosti, Privredna komora Beograda	18. 12.	1
21.	Novinari u borbi protiv korupcije, Beograd	9. 12.	
22.	Konferencija "Novi trendovi u javnim nabavkama u Srbiji" u organizaciji Uprave za javne nabavke uz podršku Ambasade SAD u Beogradu, Palata "Srbija", Beograd	21. 12	1
23.	Obuka za unapređenje znanja iz oblasti javnih nabavki - Evropske nabavke, u organizaciji Ministarstva spoljnih poslova Holandije, Hag, Holandija,	4 - 14. 10	1

RAZVOJ INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA

Uprava je tokom 2015. godine uradila analizu postojećeg IT sistema Uprave i izradila tehničku dokumentaciju za unapređenje istog. Na osnovu te dokumentacije nabavljeni su

hardver i softver neophodni za započinjanje projekta virtualizacije IT infrastrukture Uprave. Projekat za virtualizaciju IT infrastrukture započet u decembru 2015. godine.

Tokom 2015. godine Uprava je radila na stabilizaciji, uklanjanju grešaka i poboljšanju performansi DWH (Data Warehouse) sistema i DM (Document Management) sistema.

Jedna od najvažnijih aktivnosti Uprave tokom 2015. godine bilo je osmišljavanje i planiranje projekata vezanih za unapređenje i modernizaciju Uprave kao i izrada budžeta za ove projekte za koje je planirano da se sprovedu tokom 2016. godine.

MATERIJALNO - FINANSIJSKI POSLOVI

Uprava je u 2015. godini uspešno izvršila sve najvažnije aktivnosti koje imaju za cilj pripremu i izradu finansijskog plana i na taj način osigurala najefikasnije korišćenje sredstava nakon usvajanja Zakona o budžetu. Blagovremeno i adekvatno planiranje sredstava stvorilo je uslove da se svi finansijsko- računovodstveni i knjigovodstveni poslovi i zadaci u Upravi za sprečavanje pranja novca izvrše ažurno, redovnim preuzimanjem i plaćanjem obaveza, kako na mesečnom tako i na dnevnom nivou i u okviru raspoloživih aproprijacija, osigura zakonito korišćenje budžetskih sredstava, vođenje evidencija i izveštavanje.

Zakonom o budžetu za 2015. godinu ukupan iznos troškova koji se finansirao sredstvima budžeta Republike Srbije za Upravu za sprečavanje pranja novca je iznosio 55.008.000,00 dinara. Ukupno izvršenje tekućih rashoda je 44.543.129,66 dinara što navodi na zaključak da nije bilo velikih odstupanja između odobrenih sredstava i izvršenja ni na jednoj aproprijaciji. Iskorišćenost budžetskih sredstava u 2015. godini, izražena u procentima, iznosi 80,89%, (Sl. 1.). U poređenju sa prethodnom godinom, procenat je nešto niži iz razloga što dva ugovora, jedan za nabavku robe i drugi za usluge, za koje su po usvojenom Planu nabavki za 2015. godinu postupci sprovedeni u poslednjem kvartalu godine, nisu mogla biti zaključena do 31.12. 2015. već početkom tekuće godine.

Sl. 1. Uporedni prikaz iskorišćenosti budžetskih sredstava

Uprava je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama izradila nov interni akt - Direktivu kojom se uređuje postupak javne nabavke i koja se primenjuje od 12. 10. 2015. godine. Na osnovu iskazanih potreba Grupa je u 2015. godini uspešno sprovedela postupke za ukupno šest javnih nabavki malih vrednosti i to: jednu nabavku dobara - kojima su pribavljeni neophodni hardver i softver (serveri, dodatna oprema za postojeće servere, mrežna oprema, licence i prateći server za virtualizaciju postojeće infrastrukture), i 5 nabavki usluga od kojih se jedna odnosila na uslugu hostinga za Disaster Recovery i na taj način su u 2015. godini unapređeni ključni sistemi koji u tehničkom smislu osiguravaju efikasnost, veću pouzdanost i autonomnost u radu, neprekidnu operativnost i posebno bezbednost celokupnog informacionog sistema. Ostale javne nabavke sprovedene su na bazi okvirnih sporazuma Uprave za zajedničke poslove republičkih organa kao centralizovane nabavke kako je to bilo predviđeno Planom nabavki. Za svaku sprovedenu javnu nabavku objektivno je cenjena opravданost i svrshishodnost nabavke uz poštovanje principa racionalnog trošenja budžetskih sredstava i kontrole rashoda.

IZAZOVI I PREPREKE U OSTVARIVANJU PLANOVА

Nedostatak ljudskih kapaciteta i veoma obiman delokrug rada predstavlja problem u radu. Naime, sistematizovano je 40 radnih mesta, a trenutno je stalno zaposleno 27 državnih službenika. Evropska komisija, kao i druge međunarodne organizacije koje prate temu pranja novca, ukazuju na problem nedostatka resursa za efikasniji rad Uprave, posebno zbog broja različitih poslova koje vrši, a koji je značajno veći u odnosu na međunarodne standarde u ovoj oblasti.

Kako bi se povećao broj zaposlenih, neophodno je obezbediti adekvatne prostorije za rad i postojećih državnih službenika.

Dalje jačanje interagencijske saradnje u cilju efikasnijeg funkcionisanja celokupnog sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma će biti prioritet Uprave u narednom periodu. Naime, iskustvo iz dosadašnjih analiza sumnjivih transakcija, i povratne informacije dobijene od nadležnih tužilaštva, govore da je neophodno da se Upravi učini dostupnim baza podataka Ministarstva unutrašnjih poslova.

Plan da se osnuje trening centar ostaje i dalje nerealizovan. Razlog za nerealizovanje ove ideje je nepostojanje adekvatnog prostora.